

**MAŁOPOLSKIE CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
WYDZIAŁ BADAŃ I ANALIZ**

**RAPORT Z BADANIA FUNKCJONOWANIA
DORADZTWA METODYCZNEGO NA TERENIE MAŁOPOLSKI**

***MERYTORYCZNE I FORMALNE ASPEKTY
FUNKCJONOWANIA
DORADZTWA METODYCZNEGO***

(Raport cząstkowy nr 1)

**W RAMACH PROJEKTU
ZBUDOWANIE SYSTEMU KOORDYNACJI I MONITOROWANIA
REGIONALNYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ
KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
ORAZ UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE,
W TYM UCZENIA SIĘ DOROSŁYCH**

**PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE –
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
W RAMACH KRAJOWEGO PLANU ODBUDOWY**

Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
ul. Lubelska 23
30-003 Kraków

Autorka: Krystyna Dynowska-Chmielewska

Współpraca i opracowanie danych statystycznych: Robert Kulpa

Korekta: Joanna Peter

Kraków 2024

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności, inwestycja A3.1.1 Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie.

Przedsięwzięcie: Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

SPIS TREŚCI

I. Informacja o badaniu	4
1. Koncepcja badania.....	4
2. Cel i przedmiot badania.....	4
3. Metoda badania	5
II. Prezentacja wyników badania	4
1. Koncepcja doradztwa metodycznego jako merytoryczny kontekst działań realizowanych w tym zakresie	5
2. Prawne uwarunkowania doradztwa metodycznego	8
3. Rozwiązania organizacyjne w zakresie doradztwa metodycznego w Małopolsce	15
4. Realizacja działań w zakresie doradztwa metodycznego w Małopolsce – formy wsparcia i ich zakres	28
III. Podsumowanie	33
IV. Wnioski	37
V. Bibliografia	40
VI. Aneks	41

I. INFORMACJA O BADANIU

1. Koncepcja badania

W ramach projektu *Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych* przewidziano opracowanie analizy dotyczącej doradztwa metodycznego w Małopolsce. Na potrzeby przygotowania tej analizy zostały zaplanowane kompleksowe badania, podzielone na trzy obszary tematyczne:

- 1) Analiza uwarunkowań merytorycznych i formalnych doradztwa metodycznego.
- 2) Analiza funkcjonowania i efektów doradztwa w opinii realizatorów i odbiorców wsparcia.
- 3) Analiza przyczyn niekorzystania z doradztwa w opinii realizatorów i potencjalnych odbiorców wsparcia.

Wskazane powyżej obszary tematyczne wyznaczają trzy ścieżki badań, z których każda kończy się opracowaniem raportu częściowego – odpowiednio raporty: nr 1 (rok 2024), nr 2 (rok 2025) i nr 3 (rok 2025).

Z przeprowadzonych badań powstanie raport całościowy (rok 2026), uwzględniający analizy i wnioski, zawarte w raportach częściowych. Kluczową częścią raportu całościowego będą rekomendacje na potrzeby wzmocnienia systemu doradztwa metodycznego w Małopolsce w ramach budowania systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz uczenia się dorosłych.

W niniejszym raporcie zaprezentowano wyniki badania w ramach pierwszego obszaru tematycznego. Badanie przeprowadził Wydział Badań i Analiz Małopolskiego Centrum Doskonaleni Nauczycieli w okresie od kwietnia do września 2024 r.

2. Cel i przedmiot badania

Cel prezentowanej w raporcie części badania to określenie wniosków dotyczących organizacji doradztwa metodycznego w Małopolsce, wynikających z analizy uwarunkowań merytorycznych i formalnych oraz sposobu ich stosowania na poziomie rozwiązań instytucjonalnych.

Zakres badania obejmował zagadnienia:

- 1) Koncepcja doradztwa metodycznego jako merytoryczny kontekst działań realizowanych w tym zakresie.
- 2) Prawne uwarunkowania funkcjonowania doradztwa metodycznego.
- 3) Rozwiązania organizacyjne w zakresie doradztwa metodycznego w Małopolsce.
- 4) Realizacja działań w zakresie doradztwa metodycznego w Małopolsce – formy wsparcia i ich zakres.

3. Metoda badania

Zastosowano metodę analizy danych zastanych. Badaniu zostały poddane regulacje prawne, związane z doradztwem metodycznym, ogólnopolskie i regionalne dane statystyczne z uwzględnieniem danych źródłowych placówek prowadzących doradztwo oraz materiały informacyjne, a także publikacje merytoryczne na temat doradztwa metodycznego. Wykaz źródeł wykorzystanych w analizie zamieszczono w bibliografii, bieżące odwołania w treści raportu są dokumentowane przypisami.

II. PREZENTACJA WYNIKÓW BADANIA

1. Koncepcja doradztwa metodycznego jako merytoryczny kontekst działań realizowanych w tym zakresie.

Postulat uczenia się przez całe życie w sposób oczywisty dotyczy także, a może szczególnie, nauczycieli. Jest to wpisane w specyfikę zawodu, który stawia osoby uczące wobec ciągle nowych wyzwań, wynikających z dynamicznych zmian w otoczeniu szkoły. Odpowiedzią na te zmiany musi być ciągle podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej, rozumiane nie tylko w aspekcie rozwoju osobistego, ale wkomponowane w kontekst potrzeb danej placówki. Aby skutecznie przygotować uczniów do sprostania wyzwaniom przyszłości, musi uczyć się cała szkoła, a w niej – wszyscy pracownicy. Takie podejście wpisuje się w koncepcję szkoły jako uczącej się organizacji¹, adaptującej się do zmiennych warunków funkcjonowania dzięki otwartości na nowe idee i trendy oraz poprzez stałe doskonalenie się uczestników.

W podobnym duchu formułowane są aktualne strategie edukacyjne Unii Europejskiej. W komunikacie dotyczącym utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.² podkreślono, że uczenie się przez całe życie jest szczególnie ważne w zawodach, które służą przekazywaniu wiedzy i ułatwiają uczenie się, a dobrą jakość nauczania i uczenia się można osiągnąć, gdy nauczyciele biorą udział w działaniach związanych z doskonaleniem zawodowym.

Argumentów na rzecz takiego podejścia dostarczają też badania TALIS 2013, z których wynika, że *istnieje pozytywny związek między podejmowaniem przez nauczycieli działań na rzecz własnego rozwoju a osiągnięciami edukacyjnymi uczniów, szkół*³.

¹ Senge P., *Piąta dyscyplina: teoria i praktyka uczących się organizacji*, Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 2012.

² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. 30.09.2020, COM(2020) 625.

³ Hernik K. (red), *Polscy nauczyciele i dyrektorzy w Międzynarodowym Badaniu Nauczania i Uczenia się TALIS 2013*, Warszawa, Instytut badań Edukacyjnych, s. 29. Uwaga: W opracowaniu zostały przywołane konkluzje z badań w roku 2013 jako ostatnie dostępne, gdyż Polska nie uczestniczyła w edycji 2018, a wyniki badań z roku 2024 nie zostały opublikowane na dzień przygotowania raportu (przewidywana publikacja: 2025).

Obecnie nauczyciele mogą korzystać z niezwykle bogatej oferty różnych form doskonalenia, oferowanych przez publiczne i niepubliczne placówki doskonalenia, uczelnie, wydawnictwa, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, biblioteki pedagogiczne i inne podmioty. Mają też dostęp do licznych portali edukacyjnych i forów wymiany doświadczeń oraz tradycyjnych i elektronicznych publikacji merytoryczno-metodycznych. Wobec powyższego pojawia się pytanie, czy potrzebują dodatkowo doradztwa metodycznego, a jeśli tak, to w jakim modelu powinno ono być realizowane.

W dyskusjach prowadzonych w środowisku edukacyjnym i podejmowanych w publikacjach merytorycznych jednogłośnie wskazywana jest konieczność zapewnienia nauczycielom wsparcia w formie doradztwa metodycznego⁴. Jednocześnie prezentowane są dwie koncepcje modelu, w jakim doradztwo metodyczne miałyby być realizowane.

Pierwszy z nich to tzw. doradztwo przywarsztatowe, polegające na bliskiej i bezpośredniej relacji między nauczycielem a doradcą. Wsparcie w tym modelu ma charakter indywidualny i praktyczny. Bazą dla działań doradcy jest jego zaplecze dydaktyczne w szkole macierzystej, wykorzystywane w szczególności na potrzeby lekcji otwartych dla nauczycieli, przygotowywania propozycji rozwiązań merytoryczno-metodycznych, organizacji spotkań doradczych i konsultacyjnych. Nauczyciele korzystają ze wsparcia blisko swojego warsztatu pracy – podczas obserwacji lekcji doradcy oraz omówienia swoich lekcji obserwowanych przez doradcę lub grupę nauczycieli, w ramach spotkań i wymiany doświadczeń w zespole nauczycieli danej specjalności, uczestnicząc w indywidualnych konsultacjach. W tym modelu doradca jest przede wszystkim mentorem, który służy wsparciem, podpowiada, dzieli się swoim doświadczeniem i organizuje współpracę doświadczeń między nauczycielami. Pełni także funkcję tutora, który poprzez indywidualną relację wspomaga podopiecznego w osiąganiu założonych celów. Oferta doradcy konstruowana jest na podstawie zdiagnozowanych potrzeb danej grupy.

W drugim modelu główną rolą doradcy jest inspirowanie nauczycieli, zachęcanie do samodzielnego poszukiwania rozwiązań, dostarczanie materiału do własnych przemysłów. Kluczowe jest w nim nie budowanie relacji, lecz dawanie impulsu do rozwoju, otwieranie perspektyw poznawczych i praktycznych, szczególnie poprzez szkolenia, dostęp do różnorodnych materiałów. Taki model nie musi być oparty na osobistej relacji i nie wymaga zindywidualizowanego działania.

Pierwszy model, nazywany niekiedy „tradycyjnym” (gdyż nawiązuje do wcześniejszych rozwiązań w zakresie doradztwa), bywa krytykowany jako nieprzystający do realiów XXI wieku,

⁴ Tamże.

w którym nauczyciele mają do dyspozycji wspomniane wcześniej liczne możliwości: *szkolenia e-learningowe, fora wymiany doświadczeń oraz nieograniczone zasoby treści internetowych pozwalających rozwijać warsztat zawodowy*⁵. Zdaniem krytyków modelu przywarsztatowego, w nowej rzeczywistości nauczyciel nie potrzebuje kogoś, kto mu doradza – w znaczeniu „podpowiada sposób postępowania w jakiejś sprawie”⁶.

Zwolennicy doradztwa przywarsztatowego o charakterze relacyjnym argumentują: *nie da się wszystkiego dowiedzieć na webinarach, zajęciach e-learningowych czy korzystając z informacji dostępnych w Internecie. Jest mi bliżej do człowieka niż do maszyny*⁷; *najważniejsze, żeby między doradcą a nauczycielem był kontakt osobisty, by nie byli dla siebie anonimowi*⁸.

Jako uzasadnienie potrzeby doradztwa opartego na maksymalnej indywidualizacji wsparcia i bezpośrednim, osobistym kontakcie z nauczycielem, warto w tym miejscu przywołać również szerszy kontekst, w postaci formułowanych coraz częściej pod adresem edukacji postulatów, dotyczących budowania systemu opartego na relacjach⁹. Współcześnie rozumiana edukacja relacyjna *opiera się na świadomym kreowaniu takich sytuacji, w których doświadczanie rzeczywistości odbywa się w bezpośredniej relacji między uczestnikami tego procesu, nawiązywanej we wspólnych działaniach*¹⁰. Doradztwo przywarsztatowe jest szansą na budowanie tak rozumianej wspólnoty uczących się, z udziałem nauczyciela i doradcy metodycznego.

Zwraca się też uwagę na szczególne znaczenie modelu przywarsztatowego w pracy z początkującymi nauczycielami, w ramach tzw. działań integracyjnych, których rolą powinno być *eliminowanie szoku związanego z wejściem do zawodu*¹¹. W badaniach TALIS 2013 Polska była jednym z krajów z najniższym odsetkiem nauczycieli, którzy deklarowali, że w ich szkołach podejmowane były takie działania (drugie miejsce od końca na 33 uczestniczące kraje)¹². Wyniki badań na temat efektywności przygotowania do zawodu nauczyciela potwierdzają konieczność działań, kierowanych do początkujących pedagogów. Na przykład z raportu NIK wynika, że w ocenie blisko jednej czwartej studentów (24%) kończących studia pierwszego i drugiego stopnia, praktyczne przygotowanie do roli nauczyciela

⁵ Kordziński J., *Doradztwo metodyczne – zmiana czy retropia?*, „Dyrektor Szkoły” 2020/2, s. 12.

⁶ *Słownik języka polskiego*, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/doradza%C4%87> – dostęp 10.07.2024.

⁷ Bugdański B., *Ważna rola doradcy metodycznego*, „Dyrektor Szkoły” 2020/2, s.14.

⁸ Tamże, s. 14.

⁹ Np. Juul J., Jensen H., *Kompetencje relacyjne w edukacji. Od posłuszeństwa do odpowiedzialności*, Wydawnictwo MiND, Podkowa Leśna, 2023; Guzik A.(red.), *Edukacja jako relacja*, Wydawnictwo Impuls, Warszawa 2023; Hausner J. (red.), *Poza horyzont. Kurs na edukację*, Kraków, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, 2020.

¹⁰ Hausner J. (red.), op. cit., s. 48.

¹¹ Hernik K. (red.), op. cit., s. 29.

¹² Hernik K. (red.), op. cit. s. 31.

nabyli oni w stopniu znikomym i niskim¹³. W badaniu przeprowadzonym przez Instytut Badań Edukacyjnych jako podstawową słabą stronę początkujących nauczycieli dyrektorzy szkół wskazywali *brak praktycznego przygotowania do wykonywania zadań dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych*¹⁴. W sytuacji, gdy wskazane deficyty nie są wystarczająco niwelowane na poziomie szkoły zatrudniającej początkującego nauczyciela, rola doradców metodycznych jako mentorów, zwłaszcza dla tej grupy, staje się szczególnie istotna.

Prawo oświatowe przygotowanie do zawodu nauczyciela, realizowane w szkole/placówce, wpisuje w kontekst awansu zawodowego. Nie wiąże go jednak literalnie z korzystaniem z doradztwa metodycznego. W paragrafie 2 ust. 2 Rozporządzenia w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli¹⁵ znajdujemy zapis, że dyrektor szkoły zapewnia *wsparcie nauczycielowi odbywającemu przygotowanie do zawodu nauczyciela i dodatkowe przygotowanie do zawodu nauczyciela w realizacji jego obowiązków oraz doskonaleniu wiedzy i umiejętności, w szczególności zapewniają nauczycielowi warunki do udziału w formach doskonalenia zawodowego oraz korzystania z pomocy merytorycznej i metodycznej biblioteki pedagogicznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej placówki działającej w systemie oświaty*. Mowa tu ogólnie o korzystaniu z oferty różnych placówek systemu oświaty, jednak nie tylko brak bezpośredniego odwołania do doradztwa metodycznego, ale nie zostały nawet wprost wymienione publiczne placówki doskonalenia nauczycieli, które zatrudniają doradców metodycznych i koordynują ich pracę (podczas gdy wskazano biblioteki i poradnie psychologiczno-pedagogiczne).

2. Prawne uwarunkowania funkcjonowania doradztwa metodycznego

Przez wiele lat doradztwo metodyczne było elementem rozwiązań systemowych w oświacie. Sposób realizacji zadań w tym zakresie zmieniał się, ewoluując od funkcji kontrolnych (wizytatorzy metodycy) w kierunku wsparcia nauczycieli. Różne były też modele organizacyjne w zakresie doradztwa. Przyjęte w roku 1999 rozwiązanie, w myśl którego organizacja doradztwa stała się zadaniem samorządów, przyczyniło się do kryzysu doradztwa metodycznego w skali ogólnopolskiej. Liczba doradców spadła z ponad 3000 osób w roku 1999 do niecałego tysiąca w roku 2015¹⁶. Wiele samorządów nie poradziło sobie z organizacją doradztwa, m. innymi z przyczyn finansowych. Samodzielna realizacja doradztwa w sposób

¹³ Informacja NIK o wynikach kontroli. Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela, 2017. <https://www.nik.gov.pl/plik/id.13081.vp.15493>, dostęp 10.07.2024.

¹⁴ Walczak D., *Początkujący nauczyciele. Raport z badania jakościowego*, Warszawa, Instytut Badań Edukacyjnych, 2011. Uwaga: Nie są dostępne nowsze dane z badań ogólnopolskich nt. początkujących nauczycieli.

¹⁵ Rozporządzenie MEN z dnia 6 września 2022 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli, Dz. U. z 2022 r., poz. 1914.

¹⁶ Dane: według materiałów programu Dobra Szkoła, <https://ko.poznan.pl/wp-content/uploads/2018/11/ksztalcenie-i-doskonalenie-nauczycieli-20-listopada-2018>, dostęp 16.09.2024.

zaspokajający potrzeby nauczycieli była możliwa tylko w dużych jednostkach samorządu terytorialnego. Zapewnienie środków na ten cel przerosło natomiast możliwości małych gmin. Niektóre z nich podejmowały próby organizacji doradztwa na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Ponadto wiele samorządów nie dostrzegało znaczenia doradztwa metodycznego dla zapewnienia jakości pracy prowadzonych przez siebie szkół i placówek.

Od roku 2019 zostały wprowadzone zmiany systemowe, które dają szansę na odbudowanie doradztwa metodycznego. Aktualny stan regulacji prawnych stanowi przedmiot poniższej analizy.

Doradztwo metodyczne jest umocowane **Ustawą Prawo oświatowe**¹⁷, która w art. 183 ust. stanowi, że: *doskonalenie zawodowe nauczycieli prowadzą również nauczyciele, którym powierzono zadania doradców metodycznych. Na mocy tego zapisu doradztwo stanowi stały, ustawowy element systemu oświaty.*

Zadanie prowadzenia doradztwa metodycznego zostało przeniesione z poziomu lokalnego na poziom regionalny. Zgodnie z zapisami artykułu 70a ust.4 **Ustawy Karta Nauczyciela**¹⁸ środki na prowadzenie doradztwa metodycznego są wyodrębnione w budżecie wojewodów. Ten sam akt prawny wskazuje także stały sposób określenia wysokości środków na ten cel: *w łącznej wysokości 12 400 średnich wynagrodzeń nauczyciela dyplomowanego. W Ustawie Karta Nauczyciela wskazano zasadę obliczeń i sposób przekazywania środków na poziomie województwa: Środki na realizację zadania (...) w budżetach poszczególnych wojewodów wyodrębnia się w wysokości proporcjonalnej do liczby nauczycieli zatrudnionych w województwie, ustalonej na podstawie danych systemu informacji oświatowej oraz Ze środków, o których mowa w ust. 4, wojewoda udziela jednostkom samorządu terytorialnego prowadzącym placówki doskonalenia nauczycieli zatrudniające doradców metodycznych, o których mowa w art. 183 ust. 4 ustawy – Prawo oświatowe, dotacji na finansowanie wydatków związanych z zatrudnieniem nauczycieli w celu realizacji zadań doradcy metodycznego. Przekazanie dotacji następuje na podstawie umowy*¹⁹. W tym miejscu warto jednak zaznaczyć, że realizacja znaczącej części zadań przez nauczycieli doradców (o których mowa w dalszej części raportu), wiąże się z wydatkami, które są kosztami dodatkowymi w stosunku do wynagrodzeń i ich pochodnych, np.: delegacje, doskonalenie zawodowe doradców, organizację stanowiska pracy, zakup pomocy dydaktycznych. Środki na ten cel są wydatkowe z budżetów placówek doskonalenia, finansowanych przez organ prowadzący (w przypadku Małopolski: Województwo i Powiat).

¹⁷ Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 900.

¹⁸ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 Karta Nauczyciela z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz.86.

¹⁹ Tamże, ust. 5 i 6.

Podstawowym aktem wykonawczym, określającym kształt rozwiązań w zakresie doradztwa metodycznego, jest **Rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z dnia 28 maja 2019 r.**²⁰. Zgodnie z paragrafem 12 ust. 4 w *publicznej placówce doskonalenia nauczycieli mogą być zatrudnieni nauczyciele – doradcy metodyczni. W ten sposób zakres zadań placówek doskonalenia został rozszerzony o prowadzenie doradztwa metodycznego.*

Koncepcja doradztwa, która wynika z zapisów tego aktu prawnego, jest zbliżona do modelu przywarsztatowego. Wpisuje się w niego charakter zadań nauczyciela doradcy metodycznego, do których – zgodnie z paragrafem 24 ust.1, należy *wspomaganie nauczycieli oraz rad pedagogicznych w:*

- 1) *rozwijaniu umiejętności metodycznych;*
- 2) *planowaniu, organizowaniu i badaniu efektów procesu dydaktyczno-wychowawczego, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb uczniów;*
- 3) *opracowywaniu, doborze i adaptacji programów nauczania;*
- 4) *podejmowaniu działań innowacyjnych.*

Według cytowanych wyżej zapisów Rozporządzenia, kluczowe zadanie doradcy metodycznego to wspomaganie. Doradztwo ma być nastawione na podnoszenie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli – zarówno indywidualnie, jak i w odniesieniu do całych rad pedagogicznych. Warto podkreślić, że pierwszym zadaniem jest rozwijanie umiejętności metodycznych.

Z doradztwem przywarsztatowym są też związane formy realizacji zadań przez nauczycieli doradców, określone w paragrafie 24 ust.2 przywołanego Rozporządzenia. Zgodnie z jego zapisami nauczyciel doradca metodyczny realizuje zadania przez:

- 1) *udzielanie indywidualnych konsultacji;*
- 2) *prowadzenie zajęć edukacyjnych, zajęć otwartych oraz zajęć warsztatowych;*
- 3) *organizowanie innych form doskonalenia wspomagających pracę dydaktyczno-wychowawczą nauczycieli;*
- 4) *organizowanie i prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli,*

Powyższą listę otwierają dwie formy, nastawione na wsparcie indywidualne: konsultacje oraz zajęcia otwarte lub działania o charakterze praktycznym, realizowane w małych grupach, czyli warsztaty. Z modelem doradztwa przywarsztatowego korespondują także sieci

²⁰ Rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z dnia 28 maja 2019 r. z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r., poz. 2738.

współpracy i samokształcenia, których istotą jest zorganizowana współpraca nauczycieli *w celu doskonalenia swojej pracy, w szczególności poprzez wymianę doświadczeń*²¹.

Profil kompetencji doradcy metodycznego wynika z wymogów, jakie muszą spełniać kandydaci do pełnienia tej funkcji, określonych w paragrafie 25 ust. 2 analizowanego Rozporządzenia. Trzy pierwsze mają charakter formalny:

- 1) *kwalifikacje od zajmowania stanowiska nauczyciela w placówce doskonalenia (...);*
- 2) *stopień nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego;*
- 3) *co najmniej dobra ocena pracy.*

Kolejne oczekiwania są bardziej ogólne i wiążą się z dorobkiem oraz warsztatem pracy metodyka:

- 4) *udokumentowane osiągnięcia zawodowe;*
- 5) *kompetencje społeczne, interpersonalne i komunikacyjne;*
- 6) *umiejętności z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej.*

Z przywołanych zapisów wynika, że doradca metodyczny ma być nie tylko doświadczonym nauczycielem o znaczącym dorobku zawodowym, ze znajomością nowoczesnych technologii, ale także posiadać *kompetencje społeczne, interpersonalne i komunikacyjne*, czyli takie, które są niezbędne w bezpośredniej, osobistej relacji z nauczycielami.

W świetle regulacji prawnych **organizacja doradztwa metodycznego w województwie** leży po stronie kuratora oświaty. Przede wszystkim odpowiada on za zapewnienie dostępu do doradztwa, poprzez *przygotowanie planu sieci doradztwa metodycznego* w porozumieniu z dyrektorami publicznych placówek doskonalenia²². Opracowując rozwiązania w tym zakresie, kurator bierze pod uwagę:

- 1) *liczbę nauczycieli poszczególnych specjalności w województwie;*
- 2) *potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego;*
- 3) *konieczność zapewnienia nauczycielom równego dostępu terytorialnego i przedmiotowego do doradztwa metodycznego.*

W myśl Rozporządzenia do zadań kuratora oświaty o charakterze systemowym należy także publikowanie na stronie internetowej kuratorium wykazu publicznych placówek doskonalenia na terenie województwa, w których nauczyciele realizują zadania doradcy metodycznego, ze wskazaniem specjalności doradców metodycznych.

²¹ Rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z dnia 28 maja 2009 r. z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r., poz. 2738, par. 20 ust. 1.

²² Rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z dnia 28 maja 2009 r. z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r., poz. 2738, par. 25, ust. 10

Analizowane Rozporządzenie czyni kuratorów odpowiedzialnymi nie tylko za planowanie działań o wymiarze strategicznym, ale także za realizację przyjętej strategii. Chociaż, zgodnie z paragrafem 12 ust. 4, nauczyciele doradcy metodyczni są zatrudnieni w publicznej placówce doskonalenia nauczycieli, to w myśl paragrafu 25 ust 1 Rozporządzenia²³, kurator jest organem, który powierza zadania doradcy metodycznego. Czyni to *ze względu na siedzibę publicznej placówki doskonalenia, w jakiej doradca ma być zatrudniony, w porozumieniu z dyrektorem tej placówki, po uzgodnieniu z dyrektorem szkoły lub placówki, w której doradca ma być zatrudniony* (na okres nie krótszy niż rok i nie dłuższy niż trzy lata, z możliwością przedłużenia na kolejny, taki sam okres²⁴). Kurator wskazuje także, w której placówce doskonalenia zostanie zatrudniony doradca. Określa ponadto:

- 1) *szczegółowy zakres zadań doradcy metodycznego;*
- 2) *okres powierzania zadań doradcy metodycznego i wymiar zatrudnienia w placówce doskonalenia (...).*

Zgodnie z paragrafem 25b ust. 9 kurator oświaty może też cofnąć powierzenie zadań doradcy, *w przypadku jego niewywiązywania się z powierzonych zadań.*

Istotnym obszarem w ramach przywołanych wyżej działań Kuratora jest **współpraca z dyrektorami publicznych placówek doskonalenia oraz dyrektorami szkół macierzystych nauczycieli – doradców metodycznych**. Warto to podkreślić nie tylko ze względu na cel projektu, w ramach którego powstaje raport, czyli: „zbudowanie systemu koordynacji działań w województwie małopolskim zorientowanych na uczenie się przez całe życie tym (...) uczenia się dorosłych.” Współdziałanie między wymienionymi trzema podmiotami (kurator oświaty, dyrektor placówki doskonalenia, dyrektor szkoły macierzystej) jest istotne w kontekście **formalnoprawnych warunków zatrudniania doradców metodycznych**. Zgodnie z Rozporządzeniem²⁵ nauczyciel, któremu kurator powierzył zadania doradcy metodycznego, realizuje je *w ramach dodatkowej umowy o pracę w publicznej placówce doskonalenia, prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego, z zastrzeżeniem że łączny wymiar zatrudnienia w szkole macierzystej i placówce doskonalenia nie może przekraczać 1 i ½ tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych określonego na podstawie (...) Ustawy Karta Nauczyciela, dla stanowiska zgodnego ze specjalnością nauczyciela – doradcy metodycznego*. Tak więc, choć kurator oświaty powierza zadania doradcy, to dyrektor placówki jest jego pracodawcą/przełożonym oraz, zgodnie z paragrafem 25 ust. 8, sprawuje nadzór pedagogiczny. Dlatego tak

²³ Tamże, par. 12 ust. 4 i par. 25 ust. 1.

²⁴ Tamże, par. 25, ust. 6.

²⁵ Tamże, par. 25 ust.3 i ust. 4.

istotna jest współpraca na etapie wyłaniania doradców – de facto kurator oświaty ma kompetencje decyzyjne w tej kwestii, ale udział dyrektora placówki doskonalenia, wymagany prawem oświatowym, jest niezbędny. Omawiana regulacja, w myśl której doradca pracuje na pełnym etacie w szkole oraz – w ramach dodatkowej umowy o pracę – w placówce doskonalenia, może rodzić problemy o charakterze organizacyjnym. Jak podnoszą osoby związane z doskonaleniem zawodowym nauczycieli ²⁶: *Istnieje obawa, że doradca zatrudniony na takich zasadach będzie miał trudności w organizacji swoich działań. (...) Jak to pogodzi? Kiedy będzie miał czas na wyjazdy do szkół (...), organizację warsztatów i konferencji czy własne doskonalenie?* Od dyrektora szkoły zależy, czy ułoży/może ułożyć rozkład zajęć tak, aby ułatwić nauczycielowi realizację jego dodatkowych zadań na stanowisku doradcy. Stąd realizacja zapisu Rozporządzenia o powierzeniu zadań doradcy w porozumieniu z dyrektorem placówki macierzystej nauczyciela, jest warunkiem efektywnego wykonania zadań w przyjętym przez prawodawcę modelu organizacyjnym.

Warto ponadto zauważyć, że w przyjętym modelu organizacyjnym nauczyciel doradca ma trzech „szefów”: kuratora oświaty (powierzającego mu zadania), dyrektora szkoły, w której jest zatrudniony (jako swojego stałego pracodawcę) i dyrektora placówki doskonalenia (który zawiera z nim dodatkową umowę o pracę). Dostrzegając ten problem MCDN wypracowało wzór porozumienia z dyrektorami szkół, którzy są pierwszymi pracodawcami doradców. Dokument ten ma służyć podniesieniu efektywności współpracy placówki doskonalenia ze szkołami macierzystymi metodyków i ułatwić im realizację zadań.

Zapisy dotyczące dodatkowych zadań doradcy metodycznego wynikają także z **Ustawy Karta Nauczyciela**²⁷. Ustawodawca przewidział włączenie doradcy **w procedurę oceny pracy nauczyciela** (w przypadku, gdy istnieje taka możliwość), nie czyniąc tego jednocześnie warunkiem obligatoryjnym. Zgodnie z art. 6a ust. 5 pkt.4 *dyrektor szkoły na wniosek nauczyciela zasięga, a z własnej inicjatywy może zasięgnąć opinii właściwego doradcy metodycznego na temat pracy nauczyciela, a w przypadku braku takiej możliwości – opinii innego nauczyciela dyplomowanego lub mianowanego (...).*

Opinii doradcy metodycznego dyrektor zasięga więc tylko wówczas, jeśli z takim wnioskiem wystąpi nauczyciel lub może jej zasięgnąć z własnej inicjatywy.

Podobnie w sposób nieobligatoryjny, zapisano w tym samym akcie prawnym, udział doradcy metodycznego w zbieraniu informacji o sposobie prowadzenia zajęć w ramach **procedury**

²⁶ Np. Wojnarowska M., *Doradca metodyczny potrzebny od zaraz*, „Dyrektor Szkoły” 2020/8, str. 18/19; Bugdański B. *Ważna rola doradcy metodycznego*, „Dyrektor Szkoły” 2020/2, s.14, Proksa R. – przewodniczący Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” (wypowiedź z r. 2020), Walczak A. – dyrektor Warszawskiego Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń (wypowiedź z r. 2020).

²⁷ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 Karta Nauczyciela z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 86.

awansu zawodowego nauczyciela²⁸. W myśl art. 9fa ust. 1: *W drugim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela, przed dokonaniem oceny pracy, nauczyciel jest obowiązany przeprowadzić zajęcia, w wymiarze co najmniej 1 godziny, w obecności: 1) dyrektora szkoły; 2) mentora, o którym mowa w art. 9ca ust. 11; 3) doradcy metodycznego albo nauczyciela-konsultanta, albo przedstawiciela organu sprawującego nadzór pedagogiczny, albo nauczyciela dyplomowanego, który naucza tego samego przedmiotu lub prowadzi ten sam rodzaj zajęć, zatrudnionego w tej samej lub innej szkole.*

Zgodnie z ust. 4 tejże ustawy: *Po przeprowadzeniu zajęć, o których mowa w ust. 1, osoby obecne podczas przeprowadzania zajęć omawiają je z nauczycielem.* Doradca metodyczny może też uczestniczyć w pracach komisji, wydającej opinię o zajęciach przeprowadzonych przez nauczyciela w ostatnim roku odbywania przygotowania do zawodu, na mocy art. 9fa ust. 5 i 6 analizowanej ustawy: 5. *W ostatnim roku odbywania przygotowania do zawodu nauczyciela nauczyciel, który w tym okresie uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy, jest obowiązany przeprowadzić zajęcia, w wymiarze 1 godziny, w obecności komisji powołanej przez dyrektora szkoły;* 6. *W skład komisji, o której mowa w ust. 5, wchodzi:* 1) *dyrektor szkoły, jako przewodniczący komisji;* 2) *ekspert z listy ekspertów, o której mowa w art. 9g ust. 11, posiadający kwalifikacje z zakresu psychologii lub pedagogiki, w tym pedagogiki specjalnej, albo nauczyciel mianowany lub dyplomowany zatrudniony na stanowisku psychologa, pedagoga lub pedagoga specjalnego, w tej samej lub innej szkole;* 3) *doradca metodyczny albo nauczyciel-konsultant, albo przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny, albo nauczyciel dyplomowany, który naucza tego samego przedmiotu lub prowadzi ten sam rodzaj zajęć, zatrudniony w tej samej lub innej szkole.* Na podstawie obserwacji zajęć komisja sporządza opinię, zgodnie z art. 8. *Zaś po omówieniu przeprowadzonych zajęć, o których mowa w ust. 5, i przeprowadzeniu rozmowy z nauczycielem komisja wydaje opinię.* Opinia może być pozytywna albo negatywna i jest ustalana na podstawie liczby punktów przyznanych przez komisję.

Podobnie jak w przypadku oceny pracy doradca *może* uczestniczyć w obu przywołanych procedurach, przy czym o ile w ocenie pracy udział innych podmiotów w zastępstwie dopuszczony jest tylko w przypadku braku możliwości skorzystania z pomocy doradcy, to w obserwacji zajęć doradca wymieniany jest całkowicie alternatywnie. Decyzję o tym, czy w analizie sposobu prowadzenia zajęć zostanie wykorzystana wiedza i doświadczenie doradcy metodycznego, podejmuje dyrektor placówki, który równie dobrze może włączyć inne wskazane osoby, w tym skorzystać z najprostszego rozwiązania w postaci zaangażowania nauczyciela dyplomowanego swojej lub innej szkoły.

²⁸ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 Karta Nauczyciela z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 86.

3. Rozwiązania organizacyjne w zakresie doradztwa metodycznego w Małopolsce

Doradztwo metodyczne w Małopolsce funkcjonuje w ramach omówionych wyżej, powszechnie obowiązujących regulacji prawnych.

W celu wyłonienia osób, którym zostaną powierzone zadania doradcy metodycznego, Małopolski Kurator Oświaty kilkakrotnie ogłaszał nabory na stronie Kuratorium Oświaty. Mimo to nie udało się skompletować pełnego zespołu doradców – stan kadrowy doradztwa metodycznego został przedstawiony w dalszej części raportu.

Nauczyciele doradcy są zatrudnieni w dwóch funkcjonujących w Małopolsce publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli. Pierwszą z nich jest wojewódzka placówka doskonalenia nauczycieli, prowadzona przez samorząd województwa, czyli Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli (dalej: MCDN). Placówka zatrudnia obecnie 34 doradców metodycznych, których praca jest koordynowana przez 4 Ośrodki MCDN w: Krakowie, Nowym Sączu, Oświęcimiu i Tarnowie.

Doradcy metodyczni (6 osób) są także zatrudnieni w Powiatowym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Brzesku (dalej: PODN), którego organem prowadzącym jest Powiat Brzeski. To jedyne publiczne placówki doskonalenia nauczycieli w województwie.

Zestawienie liczby doradców w podziale na placówki z uwzględnieniem Ośrodków MCDN zawiera tabela nr 1.

Tabela 1.

Zestawienie liczby nauczycieli – doradców metodycznych w województwie małopolskim w podziale na placówki doskonalenia, w latach szkolnych 2019/2020–2023/2024

Liczba doradców	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023	Rok szkolny 2023/2024
MCDN łącznie	45	44	40	35	34
MCDN Ośrodek w Krakowie	20	17	17	15	14
MCDN Ośrodek w Nowym Sączu	11	13	12	9	9
MCDN Ośrodek w Oświęcimiu	5	5	4	4	4
MCDN Ośrodek w Tarnowie	9	9	7	7	7
PODN	4	6	6	6	6
RAZEM MCDN i PODN	49	50	46	41	40

Jak wynika z powyższego zestawienia, liczba doradców metodycznych w minionym roku szkolnym była niższa niż w roku 2019/2020, który był pierwszym rokiem obowiązywania

nowych regulacji prawnych dotyczących doradztwa metodycznego i nabór do pełnienia tej funkcji był prowadzony dopiero od listopada 2019. W przypadku MCDN można zauważyć tendencję spadkową liczby zatrudnianych doradców (od 45 w roku szkolnym 2019/2020 do 34 w roku szkolnym 2023/2024), podczas gdy PODN od roku 2020/2021 utrzymuje stałą liczbę osób, pełniących tę funkcję. Mimo wspomnianej tendencji spadkowej liczby doradców w MCDN liczba form wsparcia i liczba nauczycieli korzystających z doradztwa nie tylko się nie zmniejszyła, ale wykazuje tendencję rosnącą (patrz: tabela nr 9 i tabela nr 10). Może to świadczyć o wysokiej efektywności działań tych doradców, którzy zdecydowali się kontynuować pracę i odnaleźli się w podjętej roli. Jednocześnie można tu odnaleźć potwierdzenie efektywności procesu adaptowania się całej placówki do realizacji nowych zadań, związanych z prowadzeniem doradztwa metodycznego.

Przyczyny przedstawionego wyżej stanu rzeczy będą analizowane w ramach dalszej części badań, o charakterze empirycznym, podobnie jak ocena adekwatności stanu kadrowego do potrzeb w tym zakresie. Jednak w ramach części analitycznej można formułować spostrzeżenia na podstawie odniesienia do danych ogólnopolskich. Szczegółowe zestawienie organizacji doradztwa metodycznego w skali kraju, w podziale na województwa, zostało zamieszczone w aneksie. Zawarto w nim informacje o placówkach doskonalenia prowadzących doradztwo, liczbie zatrudnianych doradców oraz ich specjalnościach, liczbie nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych w województwie oraz liczbie nauczycieli, przypadających na jednego doradcę metodycznego. Wyciąg z tego zestawienia został zawarty w poniższej tabeli, która pozwala na porównanie danych liczbowych dotyczących doradztwa w Małopolsce z danymi dla całego kraju (tabela nr 2).

Tabela 2.

Zestawienie danych nt. organizacji doradztwa metodycznego w skali ogólnopolskiej w roku szkolnym 2023/2024

L.p.	Województwo	Liczba placówek zatrudniających doradców metodycznych		Łączna liczba doradców metodycznych	Liczba nauczycieli przypadająca na jednego doradcę metodycznego
		Łącznie	W tym prowadzone przez powiat lub gminę		
1	dolnośląskie	11	10	60	837
2	kujawsko-pomorskie	5	4	84	437
3	lubelskie	1	0	81	494
4	lubuskie	2	1	35	496
5	łódzkie	3	2	46	927
6	małopolskie	2	1	40	1718

L.p.	Województwo	Liczba placówek zatrudniających doradców metodycznych		Łączna liczba doradców metodycznych	Liczba nauczycieli przypadająca na jednego doradcę metodycznego
		Łącznie	W tym prowadzone przez powiat lub gminę		
7	mazowieckie	5	4	168	694
8	opolskie	3	2	37	457
9	podkarpackie	5	4	55	751
10	podlaskie	3	2	53	412
11	pomorskie	4	2	74	616
12	śląskie	5	0	60	1349
13	świętokrzyskie	3	2	47	464
14	warmińsko-mazurskie	8	6	83	301
15	wielkopolskie	5	0	77	875
16	zachodniopomorskie	3	2	47	607
RAZEM/ŚREDNIA		68	42	1047	715

Jak wynika z powyższego zestawienia, największą liczbą doradców dysponuje województwo mazowieckie (168 osób). Dużą grupę posiadają również województwa: kujawsko-pomorskie (84) oraz warmińsko-mazurskie (83). Najmniej jest ich w województwie lubuskim – 35 oraz opolskim – 37. **Małopolska z 40-osobowym zespołem doradców plasuje się na trzecim miejscu od końca w skali kraju.** Warto w tym miejscu odnieść się do punktu wyjścia, z jakiego rozpoczęła się budowa tego zespołu. Przed zmianą Rozporządzenia w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli w roku 2019²⁹, prowadzenie doradztwa metodycznego było zadaniem samorządów lokalnych - powiatów i gmin. W obowiązującym wówczas stanie prawnym, według danym Ministerstwa Edukacji Narodowej na dzień 31.08.2019³⁰, w całej Małopolsce działało 7 doradców metodycznych, co sytuowało województwo na drugim miejscu od końca pod względem liczby doradców. Można zatem stwierdzić, że doradztwo metodyczne wymagało w naszym regionie zbudowania niemal od nowa. Po wspomnianej zmianie z 2019 r. i powierzeniu zadania powoływania doradców kuratorom oświaty, liczba doradców w stosunku do roku 2019 według obecnego stanu wzrosła w Małopolsce o 33 osoby. Ostatnie w rankingu z roku 2019 województwo podkarpackie (2 doradców metodycznych) aktualnie dysponuje 55 osobowym zespołem (wzrost o 53 osoby). Liderzy z roku 2019, czyli województwa: wielkopolskie (127 doradców) i śląskie (105 doradców) według obecnych danych mają odpowiednio: 77 i 60 doradców (czyli mniej o 50 i 45 osób), sytuując się nadal wysoko w skali ogólnopolskiej, czyli na 5. i 7. miejscu. Tak więc

²⁹ Wprowadzoną Rozporządzeniem w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z dnia 28 maja 2009 r., DZ. U z 2019 r. poz. 245

³⁰ Dane otrzymane z Departamentu Kształcenia Ogólnego Ministerstwa Edukacji Narodowej w odpowiedzi na zapytanie mailowe (data przesłania: 5.12.2024)

Małopolska znajduje się wśród regionów, w których od 2019 roku zwiększyła się liczba doradców; jednocześnie zaś, w porównaniu z innymi województwami, nadal potrzebuje intensywnych działań służących wzmocnieniu stanu kadrowego.

Warto także przyjrzeć się **średniej liczbie nauczycieli, przypadających na jednego doradcę metodycznego**³¹. Jest ona najwyższa w Małopolsce i wynosi 1718. Drugie w kolejności województwo śląskie ma wskaźnik na poziomie 1349. W żadnym innym województwie średnia liczba nauczycieli, przypadająca na jednego doradcę nie przekracza 1000 osób (dalsze w kolejności są województwa: łódzkie – 927, wielkopolskie – 875, dolnośląskie – 837). Na drugim krańcu zestawienia sytuują się województwa: warmińsko-mazurskie ze wskaźnikiem 301 oraz podlaskie – 412. **Liczba nauczycieli przypadająca na jednego doradcę metodycznego nie tylko jest w Małopolsce najwyższa, ale o ponad 1000 osób przekracza średnią ogólnopolską i jest odpowiednio o 1417 i 1306 większa niż województwach o najniższym wskaźniku** (wspomniane wyżej warmińsko-mazurskie i podlaskie). Stawia to pod znakiem zapytania możliwość realizacji w naszym regionie modelu doradztwa przywarsztatowego i znacząco warunkuje rodzaj i zakres form wsparcia nauczycieli przez doradców. Może także wpływać na efektywność udzielanego wsparcia.

Warto także porównać **sieć publicznych placówek doskonalenia nauczycieli, w których realizują zadania doradcy metodyczni**. Małopolska jest jednym z trzech województw z najmniejszą ich liczbą (2 placówki) – obok lubelskiego (1 placówka) i lubuskiego (2 placówki). Liczba funkcjonujących publicznych placówek doskonalenia w danym województwie pozostaje, oczywiście, poza zakresem regulacji formalnych. Z przepisów powszechnie obowiązującego prawa wynika jedynie, że mogą one być prowadzone przez samorząd: województwa, powiatu lub gminy³².

Każdy samorząd wojewódzki wywiązuje się z prawnej delegacji do prowadzenia wojewódzkiej publicznej placówki doskonalenia³³ w różnych wariantach organizacyjnych. Natomiast samorządy lokalne wykazują zróżnicowane zainteresowanie taką możliwością. W konsekwencji w części województw, w tym w Małopolsce, doradcy są skupieni wokół niewielkiej liczby zatrudniających ich ośrodków. Z jednej strony pozwala to na standaryzację działań doradców na poziomie wojewódzkim, z drugiej – może utrudniać dostęp do doradcy, np. pełniącego dyżur dla nauczycieli w miejscu lokalizacji placówki doskonalenia. Sytuacja,

³¹ Obliczeń dokonano dzieląc liczbę nauczycieli w województwie (według: https://dane.gov.pl/pl/dataset/811/resource/57402/table?page=2&per_page=20&q=&sort, dostęp 24.09.2024) przez liczbę doradców metodycznych zatrudnionych w danym województwie (według informacji na stronach placówek doskonalenia i wykazów doradców metodycznych na stronach kuratoriów oświaty).

³² Rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z dnia 28 maja 2019 r. z późn. zmianami, par. 18, tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 2738.

z jaką mamy do czynienia w Małopolsce, przekłada się także na szczególną odpowiedzialność za realizowane doradztwo metodyczne ze strony wojewódzkiej placówki doskonalenia, która zatrudnia 34 na 40 doradców metodycznych z naszego regionu.

Na potrzeby **oceny efektywności działań w zakresie doradztwa metodycznego** należy przeanalizować, jaki jest **zakres merytoryczny wsparcia nauczycieli**. Zestawienie informacji na ten temat zawierają poniższe tabele (tabele nr 3, 4).

Tabela 3.

Zakres doradztwa metodycznego prowadzonego przez Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w roku szkolnym 2023/2024

L.p.	Specjalność	Typy szkół/placówek objętych wsparciem	Zakres terytorialny wspomagania (powiaty)	Liczba doradców	Koordinacja – Ośrodek MCDN
1.	biologia, przyroda	szkoły podstawowe	Kraków i powiat krakowski	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
2.	biologia, przyroda, chemia	szkoły podstawowe	Nowy Sącz i powiaty: nowosądecki, nowotarski i tatrzański	1	MCDN Ośrodek w Nowym Sączu
3.	chemia	szkoły ponadpodstawowe	Kraków i powiat krakowski	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
4.	edukacja wczesnoszkolna	szkoły podstawowe	Nowy Sącz i powiaty: gorlicki, limanowski i nowosądecki	1	MCDN Ośrodek w Nowym Sączu
5.	edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne	szkoły podstawowe, przedszkola	powiaty: chrzanowski, oświęcimski, suski i wadowicki	1	MCDN Ośrodek w Oświęcimiu
6.	fizyka	szkoły podstawowe	Nowy Sącz i powiaty: gorlicki i nowosądecki	1	MCDN Ośrodek w Nowym Sączu
7.	geografia	szkoły podstawowe	Kraków i powiat krakowski	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
8.	język angielski	szkoły ponadpodstawowe	Nowy Sącz i powiaty: gorlicki, limanowski i nowosądecki	1	MCDN Ośrodek w Nowym Sączu
9.	język niemiecki	szkoły podstawowe	Kraków	1	MCDN Ośrodek w Krakowie

L.p.	Specjalność	Typy szkół/placówek objętych wsparciem	Zakres terytorialny wspomagania (powiaty)	Liczba doradców	Koordinacja – Ośrodek MCDN
10.	język niemiecki	szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe	Tarnów i powiaty: dąbrowski, gorlicki i tarnowski	1	MCDN Ośrodek w Tarnowie
11.	język polski	szkoły podstawowe	powiaty: miechowski, olkuski i proszowicki	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
12.	język polski	szkoły podstawowe	Kraków	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
13.	język polski	szkoły podstawowe	Nowy Sącz i powiaty: gorlicki, limanowski i nowosądecki	1	MCDN Ośrodek w Nowym Sączu
14.	język polski	szkoły podstawowe	powiaty: chrzanowski, oświęcimski, suski i wadowicki	1	MCDN Ośrodek w Oświęcimiu
15.	kształcenie specjalne	przedszkola	Nowy Sącz, Tarnów i powiaty: brzeski, dąbrowski, gorlicki, nowosądecki i tarnowski	1	MCDN Ośrodek w Tarnowie
16.	muzyka, edukacja muzyczna	szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe	Kraków i powiaty: chrzanowski, krakowski, miechowski, myślenicki, olkuski, oświęcimski, proszowicki, suski i wielicki	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
17.	plastyka	szkoły podstawowe	Nowy Sącz i powiaty: brzeski, gorlicki, limanowski, nowosądecki, nowotarski i tatrzański	1	MCDN Ośrodek w Nowym Sączu
18.	przedmioty zawodowe	szkoły ponadpodstawowe	Kraków i powiaty: krakowski i olkuski	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
19.	przedmioty zawodowe	szkoły ponadpodstawowe	Nowy Sącz i powiaty: gorlicki, limanowski i nowosądecki	1	MCDN Ośrodek w Nowym Sączu
20.	przedmioty zawodowe	szkoły ponadpodstawowe	powiaty: chrzanowski, myślenicki, oświęcimski, suski i wadowicki	1	MCDN Ośrodek w Oświęcimiu
21.	przedmioty zawodowe, podstawy przedsiębiorczości	szkoły ponadpodstawowe	Nowy Sącz i powiaty: nowosądecki, nowotarski i tatrzański	1	MCDN Ośrodek w Nowym Sączu

L.p.	Specjalność	Typy szkół/placówek objętych wsparciem	Zakres terytorialny wspomagania (powiaty)	Liczba doradców	Koordinacja – Ośrodek MCDN
22.	religia	przedszkola, szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe	Nowy Sącz, Tarnów i powiaty: bocheński, brzeski, dąbrowski, gorlicki, limanowski, nowosądecki i tarnowski	1	MCDN Ośrodek w Tarnowie
23.	technika, informatyka	szkoły podstawowe	powiaty: chrzanowski, myślenicki, oświęcimski, suski i wadowicki	1	MCDN Ośrodek w Oświęcimiu
24.	wychowanie do życia w rodzinie	szkoły podstawowe	całe województwo małopolskie	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
25.	wychowanie do życia w rodzinie	szkoły ponadpodstawowe	całe województwo małopolskie	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
26.	wychowanie fizyczne	szkoły podstawowe	Kraków i powiaty: krakowski i miechowski	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
27.	wychowanie fizyczne	szkoły podstawowe	Tarnów i powiaty: dąbrowski, gorlicki i tarnowski	1	MCDN Ośrodek w Tarnowie
28.	wychowanie fizyczne	szkoły podstawowe	powiaty: bocheński, brzeski, limanowski i wielicki	1	MCDN Ośrodek w Tarnowie
29.	wychowanie fizyczne	szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe	Nowy Sącz i powiaty: gorlicki, limanowski, nowosądecki, nowotarski i tatrzański	1	MCDN Ośrodek w Nowym Sączu
30.	wychowanie fizyczne	szkoły ponadpodstawowe	powiaty: chrzanowski, miechowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
31.	wychowanie fizyczne	szkoły ponadpodstawowe	Tarnów i powiaty: dąbrowski i tarnowski	1	MCDN Ośrodek w Tarnowie
32.	wychowanie przedszkolne	przedszkola	Kraków i powiat krakowski	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
33.	wychowanie przedszkolne	przedszkola	powiaty: bocheński, myślenicki i wielicki	1	MCDN Ośrodek w Krakowie
34.	wychowanie przedszkolne	przedszkola	powiaty: dąbrowski i tarnowski	1	MCDN Ośrodek w Tarnowie
ŁĄCZNIE:				34	

Tabela 4.

Zakres doradztwa metodycznego prowadzonego przez Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Brzesku w roku szkolnym 2023/2024

L.p.	Specjalność	Typy szkół	Zakres terytorialny wspomagania (powiaty)	Liczba doradców
1.	fizyka	szkoły podstawowe	powiaty: bocheński, brzeski, proszowicki, tarnowski i wielicki	1
2.	język polski	szkoły podstawowe	powiaty: bocheński, brzeski i wielicki	1
3.	matematyka	szkoły podstawowe	powiaty: bocheński, brzeski, dąbrowski i tarnowski	1
4.	przedmioty zawodowe	szkoły ponadpodstawowe	powiaty: bocheński, brzeski, dąbrowski i tarnowski	1
5.	technika	szkoły podstawowe	powiaty: bocheński, brzeski, dąbrowski i tarnowski	1
6.	wychowanie fizyczne	szkoły ponadpodstawowe	powiaty: bocheński, brzeski, proszowicki i wielicki	1
ŁĄCZNIE:				6

Jak wynika z powyższych danych nauczycielom szkół podstawowych zapewniono wsparcie 25 doradców metodycznych, nauczycielom szkół ponadpodstawowych 15 doradców, a nauczycielom przedszkoli 6 doradców. W tym 5 doradców świadczy pomoc dla nauczycieli dwóch typów placówek, a jedna osoba dla nauczycieli trzech typów placówek.

Na poziomie szkoły podstawowej brak doradców metodycznych dla nauczycieli: bibliotekarzy, doradców zawodowych, edukacji dla bezpieczeństwa, etyki, historii, języków obcych (z wyjątkiem języka niemieckiego), języka mniejszości narodowej i etnicznej, języka polskiego jako obcego, kształcenia specjalnego psychologów i pedagogów, wiedzy o społeczeństwie. Nauczyciele szkoły ponadpodstawowej nie mogli liczyć na wsparcie doradców w zakresie: biblioteki szkolne, biologia, biznes i zarządzanie, doradztwo zawodowe, edukacja dla bezpieczeństwa, filozofia, fizyka, geografia, historia, historia i teraźniejszość, informatyka, język polski, języki obce (z wyjątkiem języka angielskiego), język mniejszości narodowej i etnicznej, język polski jako obcy, język łaciński i kultura antyczna, kształcenie specjalne, matematyka, plastyka, psycholog i pedagog, pedagog specjalny, wiedza o społeczeństwie. Jak widać, wśród deficytowych specjalności doradców metodycznych znajdują się tak kluczowe jak język polski, matematyka, wszystkie przedmioty przyrodnicze, w tym dziedziny związane z priorytetami działań edukacyjnych w ostatnich latach, jak historia, psychologia i pedagogika, pedagogika specjalna, kształcenie specjalne, czy też nowy przedmiot – biznes i zarządzanie.

Większość wymienionych wyżej specjalności była wskazywana w ogłoszeniach kuratorium oświaty o naborze kandydatów na stanowisko doradcy metodycznego z wyjątkiem psychologów, którzy zostali wymienieni po raz pierwszy w ogłoszeniu o naborze na rok szkolny 2024/2025). Niepełna obsada kadrowa może więc wynikać z braku zgłoszeń kandydatów lub z nieuzyskania rekomendacji Kuratora Oświaty w procesie aplikowania na stanowisko doradcy metodycznego. Ten problem zostanie podjęty w dalszej części badań empirycznych. Warto przyrzeć się także danym na temat **zasięgu terytorialnego** doradztwa metodycznego. Nauczyciele doradcy mają pod opieką zróżnicowaną liczbę powiatów, co zbiorczo ilustruje poniższa tabela (tabela nr 5).

Tabela 5.

Liczba powiatów pod opieką doradców metodycznych

L.p.	Liczba powiatów objętych opieką	Liczba doradców obejmujących opieką powiaty
1.	1	2 osoby
2.	2	5 osób
3.	3	7 osób
4.	4	15 osób
5.	5	5 osób
6.	6	1 osoba
7.	7	1 osoba
8.	9	1 osoba
9.	10	1 osoba
10.	22	2 osoby

Największy zasięg terytorialny wsparcia przypisano dwóm doradcom wychowania do życia w rodzinie (22 powiaty, czyli całe województwo/szkoły podstawowe i ponadpodstawowe), jednemu doradcy ds. muzyki i edukacji muzycznej (10 powiatów/szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, jedyny doradca tej specjalności), jednemu doradcy ds. religii (9 powiatów/przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, jedyny doradca tej specjalności) oraz jednemu doradcy ds. kształcenia specjalnego w przedszkolach. Opiekę nad 6 powiatami sprawuje doradca ds. plastyki (jedyna osoba tej specjalności), zaś pieczę nad 5 powiatami pełni 5 osób (przedmioty zawodowe i podstawy przedsiębiorczości; technika i informatyka; wychowanie fizyczne – 2 osoby po 5 powiatów; fizyka). Od 1 do 3 powiatów obejmuje zasięgiem 14 doradców. Największa grupa metodyków – 15 osób ma przypisane 4 powiaty. Z przywołanych danych wynika, że niemal 1/4 doradców ma pod opieką rejon 5 powiatów, a blisko 1/3 doradców – większy niż 5 powiatów.

Takie dane skłaniają do zadania po raz kolejny pytania o warunki dla realizacji modelu doradztwa przywarsztatowego. Odległość do szkół macierzystych doradców oraz do szkół

w takiej liczbie powiatów znacząco wpływa bowiem na możliwość kontaktu z podopiecznymi przy warsztacie pracy nauczyciela lub doradcy. Utrudnia także organizację spotkań bezpośrednich (formy doskonalenia, konsultacje) w lokalizacji dogodnej i dostępnej komunikacyjnie dla wszystkich nauczycieli objętych pomocą danego doradcy. Wobec tego nauczyciele doradcy metodyczni muszą dostosowywać formy wsparcia do warunków realizacji zadań doradczych, co będzie przedmiotem analizy w dalszej części raportu.

Rozkład terytorialny oferowanego wsparcia ilustrują tabele nr: 6, 7 i 8. We wszystkich tabelach kolorem zaznaczono powiaty, w których dla danej specjalności jest zapewnione doradztwo metodyczne.

Tabela 6.

Doradztwo metodyczne w roku szkolnym 2023/2024 w podziale na specjalności i na powiaty – przedszkola

Specjalność	Doradztwo w powiatach TAK/NIE																		
	Kraków	Nowy Sącz	Tarnów	bocheński	brzeski	chrzanowski	dąbrowski	gorlicki	krakowski	limanowski	miechowski	myślenicki	nowosądecki	nowotarski	olkuski	oświęcimski	proszowicki	suski	tarnowski
wychowanie przedszkolne																			
kształcenie specjalne																			
religia																			

Tabela 7.

**Doradztwo metodyczne w roku szkolnym 2023/2024 w podziale na specjalności
i na powiaty – szkoły podstawowe**

Specjalność	Doradztwo w powiatach TAK/NIE																			
	Kraków	Nowy Sącz	Tarnów	bocheński	brzeski	chrzanowski	dąbrowski	gorlicki	krakowski	limanowski	miechowski	myślenicki	nowosądecki	nowotarski	olkuski	oświęcimski	proszowicki	suski	tarnowski	tatrzański
bibliotekoznawstwo																				
biologia																				
chemia																				
doradztwo zawodowe																				
edukacja dla bezpieczeństwa																				
edukacja wczesnoszkolna																				
etyka																				
fizyka																				
geografia																				
historia																				
informatyka																				
język angielski																				
język francuski																				
język hiszpański																				
języki mniejszości narodowej i etnicznej																				
język niemiecki																				
język polski																				
język polski jako obcy																				
język rosyjski																				
kształcenie specjalne																				
matematyka																				
muzyka, edukacja muzyczna																				
pedagogika																				
pedagogika specjalna																				
plastyka																				
przyroda																				
psychologia																				
religia																				
technika																				
WOS																				
wychowanie do życia w rodzinie																				
wychowanie fizyczne																				

Tabela 8.

**Doradztwo metodyczne w roku szkolnym 2023/2024 w podziale na specjalności
i na powiaty – szkoły ponadpodstawowe**

Specjalność	Doradztwo w powiatach TAK/NIE																		
	Kraków	Nowy Sącz	Tarnów	bocheński	brzeski	chrzanowski	dąbrowski	gorlicki	krakowski	limanowski	miechowski	myślenicki	nowosądecki	nowotarski	olkuski	oświęcimski	proszowicki	suski	tarnowski
bibliotekoznawstwo																			
biologia																			
chemia																			
doradztwo zawodowe																			
edukacja dla bezpieczeństwa																			
edukacja muzyczna																			
filozofia																			
fizyka																			
geografia																			
historia																			
historia i teraźniejszość																			
informatyka																			
język łaciński i kultura antyczna																			
język angielski																			
język francuski																			
język hiszpański																			
języki mniejszości narodowej i etnicznej																			
język niemiecki																			
język polski																			
język polski jako obcy																			
język rosyjski																			
kształcenie specjalne																			
matematyka																			
muzyka																			
pedagogika																			
pedagogika specjalna																			
plastyka																			
podstawy przedsiębiorczości																			
przedmioty zawodowe																			
psychologia																			
religia																			
WOS																			
wychowanie do życia w rodzinie																			
wychowanie fizyczne																			

Jak wynika z tabeli nr 6, nauczyciele przedszkoli połowy powiatów województwa małopolskiego (11 powiatów) nie mają wsparcia ze strony doradcy metodycznego; w 13 powiatach doradztwem nie zostali objęci nauczyciele uczący na tym etapie religii. Przedszkola to jedyne placówki, których nauczyciele mogą korzystać ze wsparcia w zakresie kształcenia specjalnego, ale dla 15 powiatów nie ma doradców metodycznych w tym obszarze.

W odniesieniu do nauczycieli szkół podstawowych (tabela nr 7) w przypadku 13 specjalności brak doradców metodycznych we wszystkich powiatach. Najszerzy jest zakres terytorialny doradztwa z wychowania do życia w rodzinie (zapewnione we wszystkich powiatach), wychowania fizycznego oraz języka polskiego (zapewnione w 15 powiatach).

Łącznie dla szkół podstawowych największa liczba doradców została przypisana do powiatów: Nowy Sącz, nowosądecki (po 10 specjalności), Kraków (9 specjalności), brzeski i gorlicki (po 8 specjalności). Najmniejszy zakres wsparcia doradców dotyczy powiatów: Tarnów (4) i olkuski (4) oraz powiatów: miechowski, myślenicki, proszowski i wadowicki (po 5).

Nie ma powiatu, w którym nie byłoby żadnego doradcy metodycznego dla nauczycieli szkół podstawowych.

W przypadku szkół ponadpodstawowych (tabela nr 8) sytuacja jest jeszcze bardziej niezadowolająca – w zakresie aż 25 specjalności brak doradców metodycznych we wszystkich powiatach. Największy zakres terytorialny doradztwa dla tego etapu edukacyjnego dotyczy: wychowania do życia w rodzinie (zapewnione we wszystkich powiatach), wychowania fizycznego i przedmiotów zawodowych (zapewnione w 18 powiatach). Łącznie najszerzym wsparciem dla szkół ponadpodstawowych objęte są: miasto Nowy Sącz oraz powiaty nowosądecki i gorlicki (po 6 specjalności doradców). Najmniejszy jest zakres specjalności doradców w powiecie Tarnów oraz powiatach: bocheńskim, brzeskim, miechowskim, myślenickim, proszowskim, suskim, tatrzańskim i wielickim (po 4 specjalności). Nie ma powiatu, dla którego nie byłoby żadnego doradcy metodycznego wspierającego nauczycieli szkół ponadpodstawowych.

Analizując organizację doradztwa warto także podnieść kwestię **sposobu informowania nauczycieli o możliwości korzystania z takiej formy wsparcia**. Zgodnie z regulacjami Rozporządzenia informacja o doradztwie metodycznym powinna być publikowana na stronie internetowej kuratorium oświaty formie *wykazu publicznych placówek doskonalenia na terenie województwa, w których nauczyciele realizują zadania doradcy metodycznego, ze wskazaniem specjalności nauczycieli doradców metodycznych*³⁴. W przypadku Kuratorium Oświaty w Krakowie wykaz doradców metodycznych możemy znaleźć w zakładce Dyrektor

³⁴ Rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z dnia 28 maja 2019 r. z późn. zmianami, par. 25 ust.12, tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 2738.

i Nauczyciele/link: Wspomaganie/link: Doradztwo metodyczne. W publikowanym przez Kuratorium wykazie uwzględniono: obszar wspomagania (przedmiot/specjalność i typy szkół), zakres terytorialny, imię i nazwisko oraz nazwę, dane adresowe i telefoniczne placówki doskonalenia, w jakiej realizuje zadania doradca. Oprócz wykazu doradców, w podanej lokalizacji została opublikowana krótka informacja o doradztwie, obejmująca: zadania Kuratora Oświaty związane z doradztwem metodycznym, wynikające z regulacji prawnych (wraz z linkiem do Rozporządzenia w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli) oraz wykaz publicznych placówek doskonalenia w Małopolsce prowadzących doradztwo (wraz z linkami do ich stron internetowych).

Na stronie głównej MCDN www.mcdn.edu.pl znajduje się widoczny kafelek *Doradztwo metodyczne*, który odsyła do jednej z 4 głównych podstron i umożliwia otwarcie wykazów specjalności objętych doradztwem w podziale na 4 ośrodki. Dla każdej z wymienionych specjalności zostały podane: imiona i nazwiska doradców metodycznych, dane kontaktowe (telefony stacjonarne w Ośrodkach), etap edukacyjny, rejon i szkoła bazowa. Link *Oferta* przy nazwisku każdego doradcy przekierowuje do aktualnego terminarza oferowanych przez daną osobę form doskonalenia (w tym sieci współpracy i samokształcenia). Jest też możliwość skorzystania z opcji *Napisz wiadomość*. Dodatkowo w *informatorze MCDN na rok szkolny 2024/2025* znajduje się graficzna prezentacja w formie asocjogramu, zawierająca hasłową informację o formach doradztwa oraz imiona i nazwiska doradców w podziale na przedmioty/specjalności.

Informacja o doradcach metodycznych Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Brzesku jest zamieszczona na stronie Powiatowego Centrum Edukacji w Brzesku www.pce-brzesko.pl, w skład którego wchodzi PODN. Czytelny link *Doradztwo metodyczne* przekierowuje do wykazu doradców, który oprócz danych personalnych zawiera informacje o doświadczeniu i dorobku zawodowym każdego doradcy, stałe terminy i godziny konsultacji dla nauczycieli oraz mailowe i telefoniczne (telefony komórkowe) dane kontaktowe, a także loginy do sieci współpracy i samokształcenia. Z poziomu strony głównej, po wybraniu linku *Sieci przedmiotowe* nauczyciele mogą bezpośrednio logować się do sieci współpracy i samokształcenia, prowadzonej przez danego doradcę. Zamieszczono również zdjęcia doradców. Zakres informacji o poszczególnych osobach, jak i elementy graficzne nadają ofercie spersonalizowany charakter.

4. Realizacja działań w zakresie doradztwa metodycznego w Małopolsce – formy wsparcia i ich zakres

Zgodnie z analizowanymi wcześniej regulacjami prawnymi, **formami realizacji zadań** przez doradców w metodycznych powinny być: konsultacje indywidualne, zajęcia edukacyjne, zajęcia otwarte i zajęcia warsztatowe, inne formy doskonalenia, sieci współpracy i samokształcenia. Formy te zostały uwzględnione w ofercie obu placówek prowadzących doradztwo (MCDN i PODN). Spotykają się one ze zróżnicowanym zainteresowaniem odbiorców, co ilustrują poniższe zestawienia (tabele nr: 9, 10).

Tabela 9.

Wsparcie nauczycieli przez doradców metodycznych Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w latach szkolnych 2019/2020–2023/2024 – rodzaj i liczba form

Forma wsparcia	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023	Rok szkolny 2023/2024	Łącznie	Odsetek w stosunku do wszystkich zrealizowanych przez doradców MCDN
konsultacje	580	1539	1478	1249	1576	6415	72,2%
zajęcia otwarte	32	169	129	155	166	651	7,3%
zajęcia warsztatowe	21	269	295	301	313	1199	13,4 %
sieci współpracy i samokształcenia	14	32	33	33	28	140	1,5%
szkolenia rad pedagogicznych/zespołów nauczycieli	10	0	0	0	0	0	0%
inne formy doskonalenia*	10	157	114	114	86	481	5,4%
Łącznie w latach szkolnych	657	2159	2159	1852	2169	8886	

* spotkania informacyjne, konferencje, seminaria

Tabela 10.

Wsparcie nauczycieli przez doradców metodycznych Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Brzesku w latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 – rodzaj i liczba form

Forma wsparcia	Liczba form						Odsetek w stosunku do wszystkich zrealizowanych przez doradców PODN
	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023	Rok szkolny 2023/2024	Łącznie	
konsultacje	0	22	47	27	42	138	42,8%
zajęcia otwarte	0	0	1	7	16	24	7,5%
zajęcia warsztatowe	0	0	1	1	2	4	1,2%
szkolenia otwarte	8	28	31	32	35	134	41,6%
szkolenia rad pedagogicznych/zespołów nauczycieli	0	2	4	2	1	9	2,8%
inne formy doskonalenia*	1	1	1	2	1	6	1,9%
Łącznie w latach szkolnych	9	53	85	73	102	322	

* konferencje

Z powyższych zestawień wynika, że formą wsparcia najbardziej popularną w realizacji doradztwa metodycznego były konsultacje, polegające na indywidualnych spotkaniach nauczycieli z doradcami metodycznymi (odsetek w stosunku do całości oferty: 72,2% w MCDN i 42,8% w PODN). Dość znaczący odsetek warsztatów, zrealizowanych przez doradców metodycznych, odnotował MCDN (13,4% całej oferty), podczas gdy procentowy udział takiej formy doskonalenia w doradztwie metodycznym PODN jest stosunkowo niewielki (1,25% form). Może to wynikać ze zróżnicowania klasyfikacji form doskonalenia. Część form, kwalifikowanych przez MCDN jako warsztaty, w drugiej placówce nosi nazwę "szkolenia otwarte". Analiza tematyki i charakteru tych szkoleń pokazuje, że mają one podobną specyfikę. Biorąc pod uwagę powyższe można stwierdzić, że formy doskonalenia o charakterze warsztatowym (nawet, jeśli pod inną nazwą), stanowią równorzędny do konsultacji wymiar doradztwa metodycznego w PODN. Z pewnością ma tu znaczenie specyfika obu placówek. MCDN jest wojewódzką placówką doskonalenia, zatrudniająca liczny zespół nauczycieli konsultantów, którzy projektują i realizują różne formy doskonalenia dla nauczycieli, w tym szczególnie szkolenia o charakterze warsztatowym. Siłą rzeczy zapotrzebowanie na takie działania ze strony doradców metodycznych jest w MCDN mniejsze, co wpływa na zakres form wsparcia doradczego.

Porównywalny udział w działaniach obu placówek mają zajęcia otwarte doradców metodycznych (7,5% PODN, 7,2% MCDN). W obu placówkach kolejna forma doradztwa, czyli sieci współpracy i samokształcenia stanowi niski odsetek w stosunku do pozostałych działań (w MCDN kontekst jest podobny: sieci organizują i prowadzą także nauczyciele konsultanci). Tymczasem jest to rozwiązanie, które znakomicie przyczynia się do rozwijania kompetencji metodycznych – nauczyciele skupieni w sieci, pod przywództwem doradcy metodycznego, mają okazję do wymiany doświadczeń, wspólnej pracy nad praktycznymi problemami, dzielenia się pomysłami i konkretnymi rozwiązaniami. Kontynuując wątek specyfiki placówek warto zauważyć, że w MCDN szkolenia rad pedagogicznych prowadzą co do zasady nauczyciele konsultanci, zaś doradcy metodyczni skupiają się na pracy z nauczycielami danej specjalności. Z kolei metodycy PODN prowadzili doradztwo również w takiej formie (2,8% realizowanej oferty doradczej). I wreszcie, inne niż omówione już formy doskonalenia, czyli konferencje i seminaria, w MCDN stanowią większy odsetek w doradztwie MCDN niż w PODN.

Przedstawiona analiza dowodzi, że w obu placówkach doradztwo jest realizowane w formach wskazanych w Rozporządzeniu³⁵, przy czym z racji specyfiki organizacyjnej każdej z nich, nieco inaczej rozkładają się akcenty: w MCDN wyraźna przewaga konsultacji, brak

³⁵ Rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z dnia 28 maja 2019 r. z późn. zmianami, par. 25 ust.12, tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 2738.

szkoleń rad pedagogicznych prowadzonych przez doradców; w PODN w miarę równy udział w ofercie konsultacji i szkoleń o charakterze warsztatowym.

Liczba form organizowanych w ramach doradztwa najwyższa była w obu placówkach w roku szkolnym 2023/2024 (2169 w MCDN i 102 w PODN), mimo spadku liczby doradców w MCDN i nieposzerzenia zespołu doradców w PODN w Brzesku (patrz: tabela nr 1). Może to świadczyć o: wzroście zapotrzebowania na doradztwo metodyczne, upowszechnieniu w środowisku oświatowym informacji o możliwości korzystania z takiej pomocy, trafności oferty, kierowanej do nauczycieli. Jednocześnie coraz szerszy zakres propozycji, kierowanych do nauczycieli, dowodzi inicjatywy i wysokiej efektywności działań doradców. W tym kontekście szczególnie warto zwrócić uwagę na wzrost liczby zajęć otwartych, prowadzonych przez doradców.

Natomiast w roku szkolnym 2019/2020, kiedy doradztwo metodyczne było, na mocy nowych regulacji prawnych, budowane od nowa, liczba form wsparcia jest wyraźnie niższa, mimo zbliżonej (PODN Brzesko) lub wyższej niż obecnie (MCDN) liczby doradców (patrz: tabela nr 1). Warto wobec powyższego zaznaczyć, że odbudowa doradztwa metodycznego wymaga czasu i że proces ten ciągle się toczy.

Łączne dane na temat form doradztwa metodycznego realizowanego przez MCDN i PODN prezentuje poniższa tabela (tabela nr 11).

Tabela 11.

Wsparcie nauczycieli przez doradców metodycznych w Małopolsce w latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 – rodzaj i liczba form łącznie

Forma wsparcia	Liczba form	Odsetek w stosunku do wszystkich zrealizowanych
konsultacje	6553	71,2%
zajęcia otwarte	675	7,3%
zajęcia warsztatowe (w tym szkolenia otwarte PODN)	1337	14,5%
sieci współpracy i samokształcenia	147	1,6%
szkolenia rad pedagogicznych/zespołów nauczycieli	9	1%
inne formy doskonalenia*	487	5,3%
Łącznie	9208	

Dane zawarte w tabeli wskazują na wyraźną przewagę konsultacji jako najliczniej stosowanej formy doradztwa metodycznego, co wpisuje się w omówioną we wcześniejszej części raportu ideę doradztwa przywarsztatowego, opartego na osobistej, indywidualnej relacji, skupionej wokół potrzeb konkretnego nauczyciela (71,2%). Druga ściśle związana z tym podejściem forma, czyli zajęcia otwarte doradcy, sytuuje się na trzecim miejscu według odsetka udziału globalnych działaniach doradczych, ze znacznie niższym wskaźnikiem (7,3%).

W zastosowanej perspektywie całościowej nadal niewielki udział w doradztwie mają takie formy jak sieci współpracy i samokształcenia.

Łączna liczba nauczycieli, którzy korzystali ze wsparcia w ramach doradztwa metodycznego w ciągu pięciu lat szkolnych jego funkcjonowania wynosi 51 485 osób i systematycznie rosła w stosunku rok do roku. Zestawienie danych liczbowych w tym zakresie prezentują poniższe tabele (tabele nr: 12, 13, 14).

Tabela 12.

Wsparcie nauczycieli przez doradców metodycznych w Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 – liczba uczestników

Forma wsparcia	Liczba uczestników					
	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023	Rok szkolny 2023/2024	Łącznie
konsultacje	721	2086	1906	1666	1887	8266
zajęcia otwarte	54	332	263	331	352	1332
zajęcia warsztatowe	290	3447	4005	4890	7750	20382
sieci współpracy i samokształcenia	161	275	366	371	360	1533
inne formy doskonalenia*	245	4387	4464	4365	2691	16152
Łącznie w latach szkolnych	1471	10527	11004	11623	13040	47665

*spotkania informacyjne, konferencje, seminaria

Tabela 13.

Wsparcie nauczycieli przez doradców metodycznych w Powiatowym Ośrodku Doskonalenia w Brzesku w latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 – liczba uczestników

Forma wsparcia	Liczba uczestników					
	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023	Rok szkolny 2023/2024	Łącznie
konsultacje	0	29	66	31	53	179
zajęcia otwarte	0	0	1	7	16	24
zajęcia warsztatowe	0	0	17	13	24	54
szkolenia otwarte	82	937	632	590	717	2958
sieci współpracy i samokształcenia	0	0	0	72	37	109
szkolenia rad pedagogicznych/zespołów nauczycieli	0	42	119	44	9	214
inne formy doskonalenia*	26	62	65	82	47	282
Łącznie w latach szkolnych	108	1070	900	839	903	3820

*konferencje

Tabela 14.

Wsparcie nauczycieli przez doradców metodycznych w Małopolsce w latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 – liczba uczestników łącznie

Forma wsparcia	Liczba uczestników					
	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023	Rok szkolny 2023/2024	Łącznie
konsultacje	721	2115	1972	1697	1940	8445
zajęcia otwarte	54	332	264	338	368	1356
zajęcia warsztatowe (w tym szkolenia PODN)	372	4384	4654	5493	8491	23394
sieci współpracy i samokształcenia	161	275	366	443	397	1642
szkolenia rad pedagogicznych/zespołów nauczycieli	0	42	119	44	9	214
inne formy doskonalenia*	271	4449	4529	4447	2738	16434
Łącznie w latach szkolnych	1597	11597	11904	12462	13943	51485

*spotkania informacyjne, konferencje, seminaria

Powyższe zestawienia wskazują, że najwięcej osób brało udział w warsztatach organizowanych przez doradców metodycznych – ponad 23 000; druga co do liczebności grupa to uczestnicy innych form doskonalenia (w MCDN – konferencje, seminaria, spotkania informacyjne, w PODN – konferencje). Taki rozkład danych możemy zaobserwować zarówno w skali całościowej, jak i w poszczególnych placówkach. W rekordowym roku 2023/2024 w różnych formach doradztwa uczestniczyło niemal 14 000 nauczycieli. Gdyby przyjąć, że każdy z nich skorzystał ze wsparcia tylko raz, to odsetek uczestniczących w stosunku do łącznej liczby nauczycieli w Małopolsce w minionym roku szkolnym (według danych na stronie gov.pl – 68 731 osób³⁶) wyniósłby 20,3 %. Wskaźnik ten można jednak traktować tylko szacunkowo, gdyż byli nauczyciele, którzy uczestniczyli w więcej niż jednej formie doradztwa – w prezentowanych zestawieniach zostali zaś odnotowani przy każdej formie wsparcia.

³⁶ https://dane.gov.pl/pl/dataset/811/resource/57402/table?page=2&per_page=20&q=&sort, dostęp 24.09.2024.

III. PODSUMOWANIE

1. Doradztwo metodyczne jest istotnym elementem podnoszenia kompetencji zawodowych nauczycieli i doskonalenia warsztatu ich pracy.
2. O doradztwie metodycznym można myśleć w perspektywie dwóch modeli merytorycznych:
 - 1) Doradztwo przywarsztatowe, polegające na bliskiej i bezpośredniej relacji między nauczycielem a doradcą. Wsparcie w tym modelu ma charakter indywidualny i praktyczny. Bazą dla działań doradcy jest jego zaplecze dydaktyczne w szkole macierzystej oraz warsztat pracy nauczyciela korzystającego ze wsparcia – jego szkoła, zasoby bazowe i kompetencyjne.
 - 2) Doradztwo polegające na ogólnym wspieraniu rozwoju, otwieraniu perspektyw poznawczych i praktycznych, szczególnie poprzez szkolenia, dostęp do różnorodnych materiałów.
3. Modelem wpisującym się w nowoczesne myślenie o edukacji w ujęciu relacyjnym jest doradztwo przywarsztatowe.
4. Szczególną rolę doradztwo metodyczne ma do odegrania w procesie wprowadzania do zawodu początkujących nauczycieli. Jednak regulacje prawne dotyczące awansu zawodowego nauczycieli nie obligują osób rozpoczynających pracę do korzystania z doradztwa metodycznego ani nie wskazują wprost placówek doskonalenia nauczycieli (prowadzących doradztwo metodyczne) jako instytucji, w których może poszukiwać wsparcia nauczyciel odbywający przygotowanie do zawodu w ramach ścieżki awansu zawodowego. Tymczasem w przepisach regulujących funkcjonowanie placówek doskonalenia nauczycieli wśród obligatoryjnych zadań publicznych samorządowych placówek doskonalenia nauczycieli wśród adresatów ich działań wskazano nauczycieli rozpoczynających pracę zawodową. Zobowiązanie do współpracy ma więc charakter jednostronny.
5. Od roku 2019 w prawie oświatowym zostały zmienione zapisy, dotyczące prowadzenia doradztwa metodycznego. Obecny kształt rozwiązań systemowych w tym zakresie regulują:
 - 1) Ustawa prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (z późniejszymi zmianami, tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r., poz. 900);
 - 2) Rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z dnia 28 maja 2019r. (z późniejszymi zmianami, tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r., poz. 2738);
 - 3) Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (z późniejszymi zmianami, tekst jednolity: Dz. U. z 20024 r., poz. 86).

6. Zapisy tych aktów prawnych sytuują organizację doradztwa na poziomie regionalnym, czyniąc je elementem działalności publicznych placówek doskonalenia nauczycieli, finansowanym z budżetu wojewody.
7. Zakres zadań, formy ich realizacji i wymagane kompetencje doradców wskazane w regulacjach prawnych korespondują z koncepcją doradztwa przywarsztatowego.
8. W myśl przepisów prawa oświatowego, oprócz zadań związanych z doskonaleniem zawodowym nauczycieli, doradca metodyczny może być włączony w procedurę oceny pracy nauczyciela (opinia na temat pracy nauczyciela) oraz w procedurę awansu zawodowego nauczyciela (obserwacje zajęć prowadzonych przez nauczyciela).
9. Za organizację doradztwa metodycznego w województwie odpowiada kurator oświaty, który zgodnie z przepisami i prawa oświatowego powinien realizować zadania w tym zakresie we współpracy z dyrektorami publicznych placówek doskonalenia i dyrektorami szkół macierzystych doradców metodycznych.
10. Zgodnie z powyższą delegacją Małopolski Kurator Oświaty prowadzi nabór na stanowisko doradcy metodycznego dla nauczycieli szkół i placówek znajdujących się na terenie województwa. Osoby wyłonione do pełnienia tej funkcji realizują swoje zadania w publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli, wskazanych przez Kuratora.
11. Nauczyciele doradcy metodyczni są zatrudnieni w ramach dodatkowej umowy o pracę, co oznacza, że łączą etatowe zatrudnienie w szkole z dodatkowym zaangażowaniem na część etatu w placówce doskonalenia.
12. Według przyjętej konstrukcji formalno-prawnej, kurator oświaty powierza zadania doradcy metodycznego i wskazuje placówkę, w której będzie on realizować swoje zadania; przełożonym doradcy jest dyrektor wskazanej placówki doskonalenia, który zatrudnia doradcę; jednocześnie nauczyciel pozostaje w relacji służbowej z dyrektorem swojej szkoły macierzystej jako głównym pracodawcą.
13. W Małopolsce doradztwo metodyczne prowadzą dwie publiczne placówki doskonalenia: wojewódzka (MCDN) i powiatowa (PODN). W roku szkolnym 2023/2024 MCDN dysponowało zespołem 34 doradców, PODN zatrudniał 6 doradców. Liczba doradców metodycznych realizujących zadania w MCDN spadła, poczynając od pierwszego roku funkcjonowania doradztwa – z 45 osób do 34 doradców. Liczba doradców w PODN wzrosła w stosunku do roku 2019/2020 o 2 osoby.
14. Dostęp do doradztwa metodycznego w Małopolsce jest nierównomierny, ze względu na:
 - 1) liczbę doradców;
 - 2) rozkład specjalności doradców;
 - 3) rozkład terytorialny doradców.

15. Małopolska z 40-osobowym zespołem plasuje się na trzecim miejscu od końca pod względem liczby doradców w skali ogólnopolskiej. Liczba nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych przypadających na jednego doradcę jest w naszym regionie najwyższa w kraju (1718 os.).
16. Dla wielu specjalności nie zostało w Małopolsce zapewnione doradztwo metodyczne. Są to:
 - 1) dla szkół podstawowych: biblioteka szkolna, doradztwo zawodowe, edukacja dla bezpieczeństwa, etyka, historia, języki obce (z wyjątkiem języka niemieckiego), język mniejszości narodowej i etnicznej, język polski jako obcy, kształcenie specjalne, psycholodzy i pedagodzy, pedagodzy specjaliści, wiedza o społeczeństwie;
 - 2) dla szkół ponadpodstawowych: biblioteka szkolna, biologia, biznes i zarządzanie, doradztwo zawodowe, edukacja dla bezpieczeństwa, filozofia, fizyka, geografia, historia, historia i teraźniejszość, informatyka, języki obce (z wyjątkiem języka angielskiego), język mniejszości narodowej i etnicznej, język łaciński i kultura antyczna, języki mniejszości narodowej i etnicznej, język polski, język polski jako obcy, kształcenie specjalne, matematyka, plastyka, psycholog i pedagog, pedagog specjalny, wiedza o społeczeństwie.
17. Rozkład terytorialny doradztwa nie pozwala na objęcie doradztwem metodycznym nauczycieli wielu powiatów:
 - 1) w przypadku szkół podstawowych – dla nauczycieli 13 specjalności nie ma doradztwa metodycznego w żadnym z powiatów;
 - 2) w przypadku szkół ponadpodstawowych – dla nauczycieli 25 specjalności nie ma doradztwa metodycznego w żadnym z powiatów.
18. Najszerszy zasięg merytoryczny doradztwa zapewniono:
 - 1) w przypadku szkół podstawowych: w zakresie doradztwa z wychowania do życia w rodzinie (zapewnione we wszystkich powiatach), wychowania fizycznego oraz języka polskiego (zapewnione w 15 powiatach);
 - 2) w przypadku szkół ponadpodstawowych: w zakresie wychowania do życia w rodzinie (zapewnione we wszystkich powiatach), wychowania fizycznego i przedmiotów zawodowych (zapewnione w 18 powiatach).
19. Powiaty z najliczniejszą obsadą kadrową doradców to:
 - 1) w przypadku przedszkoli: dąbrowski i tarnowski (po 3 specjalności: wychowanie przedszkolne, kształcenie specjalne, religia);
 - 2) w przypadku szkół podstawowych: Nowy Sącz, nowosądecki (po 10 specjalności), Kraków (9 specjalności), brzeski i gorlicki (po 8 specjalności);
 - 3) w przypadku szkół ponadpodstawowych: miasto Nowy Sącz oraz powiaty nowosądecki i gorlicki (po 6 specjalności doradców).

20. Powiaty z najmniejszą obsadą kadrową doradców to:
- 1) w przypadku przedszkoli: miechowski, nowotarski, olkuski, proszowicki, tatrzański (brak doradców metodycznych);
 - 2) w przypadku szkół podstawowych: Tarnów, olkuski (po 4 doradców);
 - 3) w przypadku szkół ponadpodstawowych: bocheński, brzeski, miechowski, myślenicki, proszowicki, suski, Tarnów, tatrzański, wielicki (po 4 doradców).
21. Liczba powiatów, które mają pod opieką doradcy metodyczni, wynosi od 1 do 22.
22. Najwięcej doradców (15 osób) sprawuje pieczę nad nauczycielami 4 powiatów, średnia liczba powiatów pozostających w gestii danego doradcy to 4,85.
23. Dane liczbowe dotyczące łącznej liczby doradców i liczby doradców w relacji do liczby nauczycieli województwie skłaniają do pytania o możliwość realizacji modelu doradztwa przywarsztatowego w rozumieniu przedstawionym we wstępnej części raportu. Wpływa to zarówno na rodzaj oferowanego wsparcia, jak i na liczbę nauczycieli, korzystających z poszczególnych form doradztwa metodycznego.

IV. WNIOSKI

1. **Merytoryczne uwarunkowania doradztwa metodycznego (publikacje branżowe, wyniki badań, strategie edukacyjne) oraz zapisy prawa oświatowego kierują doradztwo metodyczne w stronę modelu relacyjnego. Jego realizacja będzie jednak możliwa pod warunkiem zapewnienia odpowiednich warunków organizacyjnych, w szczególności odpowiedniej liczby doradców we wszystkich specjalnościach i we wszystkich powiatach. Jest to niezbędne, aby kontakt między nauczycielem i doradcą miał zindywidualizowany charakter i aby było możliwe tworzenie faktycznych grup wsparcia nauczycieli z danego rejonu. Według obecnego stanu nauczyciele w Małopolsce mają nierównomierny dostęp do doradztwa metodycznego, a realizacja doradztwa przywarsztatowego jest utrudniona.**

Postulat 1.1.:

Konieczne jest zintensyfikowanie działań w celu zapewnienia pełnej obsady kadrowej w zakresie doradztwa metodycznego tak, aby docelowo możliwe było objęcie wsparciem nauczycieli wszystkich specjalności w każdym powiecie. W tym celu:

- 1) W procesie pozyskiwania kandydatów na doradców powinny uczestniczyć różne podmioty środowiska oświatowego Małopolski: Kuratorium Oświaty, placówki doskonalenia, dyrektorzy szkół, organy prowadzące szkoły.

- 2) Informacje o prowadzonym naborze powinny być jak najszerzej upowszechniane.
- 3) Doradztwo metodyczne powinno być prezentowane jako możliwość rozwoju zawodowego nauczyciela, promowania jego doświadczenia i osiągnięć oraz czynnik prestiżowy dla szkoły macierzystej.
- 4) Pełnienie funkcji doradcy powinno być uwzględnione w systemie motywowania finansowego nauczycieli (dodatek motywacyjny, nagrody).
- 5) Warto zorganizować spotkanie przedstawicieli kuratora oświaty i placówek doskonalenia prowadzących doradztwo w Małopolsce w celu wypracowania strategii budowania sieci doradztwa w regionie.

Postulat 1.2.:

Ważne jest odpowiednie przygotowanie nowozatrudnianych doradców i uświadamianie specyfiki doradztwa relacyjnego. W tym celu powinny być (nadal) stosowane zasady, że:

- 1) Każdy doradca powinien ukończyć szkolenie przygotowujące do podjęcia zadań, z uwzględnieniem specyfiki pracy z dorosłymi i metodyki pracy z tą grupą odbiorców.
- 2) Doradcy powinni też otrzymywać bieżące wsparcie merytoryczno-metodyczne ze strony zatrudniających ich placówek doskonalenia nauczycieli.

Postulat 1.3.:

W sytuacji braków kadrowych doradztwa istotne są:

- 1) Przemysłana i komplementarna oferta edukacyjna publicznych placówek doskonalenia, która pozwoli na objęcie wsparciem szkoleniowym nauczycieli specjalności, dla których nie udało się pozyskać doradcy metodycznego. Dotychczasowe działania w tym zakresie, już podejmowane przez MCDN i PODN, warto kontynuować i rozbudowywać.
- 2) Elastyczność oferowanych form doradztwa, które – tak jak dotychczas – muszą być adekwatne do zasobów kadrowych. Wobec powyższego model doradztwa będzie łączył w sobie elementy relacyjne z innymi rozwiązaniami, pozwalającymi przy ograniczonych zasobach kadrowych docierać do jak największej liczby nauczycieli wymagających wsparcia.

Postulat 1.4.:

W świetle przeprowadzonej analizy uwarunkowań merytorycznych i formalnych doradztwa metodycznego oraz wstępnego rozeznania zakresu funkcjonowania wsparcia nauczycieli, wydaje się konieczne nie tylko systemowe wsparcie nauczycieli w ich codziennej pracy, ale również prowadzenie systematycznej diagnozy potrzeb oraz efektów doradztwa w opinii realizatorów i odbiorców wsparcia. Dobra znajomość potrzeb oraz ewentualnych przeszkód czy trudności w korzystaniu ze wspomagania są kluczowe podczas planowania działań placówek doskonalenia nauczycieli

- 2. Organizacja doradztwa metodycznego w Małopolsce jest regulowana przepisami prawa oświatowego powszechnie obowiązującego. Część jego zapisów może rodzić problemy w organizacji i realizacji doradztwa, w szczególności: łączenie pełnoetatowego zatrudnienia w szkole z dodatkowym zatrudnieniem w placówce doskonalenia; złożona podległość służbowa; charakter zadań doradcy wymagający dużej elastyczności w organizacji pracy; konieczność finansowania przez placówki doskonalenia dodatkowych wydatków związanych z realizacją zadań doradców.**

Postulat:

Mimo że kształt ogólnopolskich regulacji prawnych pozostaje poza zasięgiem regionalnych rekomendacji, jako czynniki ograniczające przedstawione trudności warto wskazać:

- 1) Współpracę kuratora oświaty i placówki doskonalenia zatrudniającej doradcę z dyrektorami szkół macierzystych doradców, na poziomie których niezbędne jest zrozumienie wagi i specyfiki zadań doradców oraz otwartość na ułatwienia organizacyjne.
- 2) Dobrą organizację pracy doradców w zatrudniającą ich placówce doskonalenia nauczycieli.
- 3) Rozszerzenie katalogu wydatków związanych z realizacją doradztwa metodycznego, objętych finansowaniem w ramach dotacji.

- 3. Według zapisów prawa oświatowego powszechnie obowiązującego, w proces organizacji i prowadzenia doradztwa zaangażowane są różne podmioty, których zadania w tym procesie na poziomie aktów prawnych mają charakter ogólny.**

Postulat:

Ważne jest przedyskutowanie i wypracowanie/weryfikacja istniejących zasad i procedur współpracy między kuratorem oświaty i publicznymi placówkami doskonalenia w procesie wyłaniania doradców oraz między kuratorem oświaty i dyrektorami szkół, z których wywodzą się kandydaci na doradców metodycznych.

V. BIBLIOGRAFIA

Regulacje prawne

1. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 Karta Nauczyciela, z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 86.
2. Ustawa prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 900.
3. Rozporządzenie MEN z dnia 19 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli z późn. zmianami, tekst jednolity: Dz. U. 2023, poz. 2738.
4. Rozporządzenie MEN z dnia 6 września 2022 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli, Dz. U. z 2022 r, poz. 1914.

Opracowania merytoryczne

1. Bugdalski B. Ważna rola doradcy metodycznego, „Dyrektor Szkoły”, 2020/2.
2. Elsner D., Bednarek K. *Pomoc doradców metodycznych i konsultantów placówek doskonalenia nauczycieli opinii jej beneficjentów*, ORE, Warszawa, 2010.
3. Guzik A. (red.), *Edukacja jako relacja*, Wydawnictwo Impuls, Warszawa, 2023.
4. Hausner J. (red.), *Poza horyzont. Kurs na edukację*, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków, 2020.
5. Hernik K. (red), *Polscy nauczyciele i dyrektorzy w Międzynarodowym Badaniu Nauczania i Uczenia się TALIS 2013*, Instytut badań Edukacyjnych, Warszawa.
6. Juul J., Jensen H, *Kompetencje relacyjne w edukacji. Od posłuszeństwa do odpowiedzialności*, Wydawnictwo MiND, Podkowa Leśna, 2023.
7. Informacja NIK o wynikach kontroli. Przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela, 2017 <https://www.nik.gov.pl/plik/id,13081,vp,15493>).
8. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. 30.09.2020, COM(2020) 625.
9. Kordziński J., *Doradztwo metodyczne – zmiana czy retropia*, „Dyrektor Szkoły” 2020/2.
10. Senge P., *Piąta dyscyplina. Teorii i praktyka organizacji uczących się*, PWN, Warszawa, 2012.
11. Walczak D., *Początkujący nauczyciele. Raport z badania jakościowego*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa, 2011.
12. Wojnarowska M., *Doradca metodyczny potrzebny od zaraz*, „Dyrektor Szkoły”, 2020/8.

VI. ANEKS

Tabela 15

Zestawienie informacji o doradztwie metodycznym w skali ogólnopolskiej w roku szkolnym 2023/2024

L.p.	Województwo alfabetycznie/łączna liczba doradców	Nazwa placówki	Organ prowadzący placówkę	Zasięg działania placówki	Liczba doradców ³⁷	Specjalności	Liczba nauczycieli w województwie ³⁸	Średnia liczba nauczycieli na jednego doradcę ³⁹
1	dolnośląskie 60	Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli	Województwo dolnośląskie	wojewódzka	10	Geografia, matematyka, biologia, j.angielski, etyka, j.polski, fizyka, informatyka, edukacja wczesnoszkolna	50 243	837
		Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli	Miasto Wrocław	powiatowa	3	matematyka, biologia, chemia informatyka		
		Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Bolesławcu	Powiat Bolesławiecki	powiatowa	10	doradztwo zawodowe, edukacja wczesnoszkolna, biologia, chemia, edukacja dla bezpieczeństwa, j.polski, informatyka, pedagog, kształcenie zawo- dowe, muzyka, matematyka, fizyka		
		Powiatowy Ośrodek Doradztwa Metodycznego w Głogowie	Powiat Głogowski	powiatowa	6	Szkolnictwo specjalne, WF, j.polski, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, geografia		
		Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Górze	Powiat Górowski	powiatowa	3	przedmioty zawodowe, podstawy przedsięw- zięć oraz biznesu i zarządzania, przedmioty przyrodnicze, wychowanie przedszkolne i eduka- cja wczesnoszkolna		
		Powiatowe Centrum Edukacji w Lwówku Śląskim	Powiat Lwówecki	powiatowa	2	Historia, edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna		
		Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu	Powiat Lubański	powiatowa	3	j.polski, WF, kształcenie zawodowe		
		Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Oleśnicy	Powiat Oleśnicki	powiatowa	3	Szkolnictwo zawodowe, praca z uczniami o SPE, doradztwo zawodowe		
		Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Oławie	Powiat Oławski	powiatowa	2	informatyka, matematyka, języki obce		

³⁷ według informacji na stronach placówek doskonalenia i wykazów doradców metodycznych publikowanych na stronach kuratoriów oświaty³⁸ według: https://dane.gov.pl/pl/dataset/811/resource/57402/table?page=2&per_page=20&q=&sort, dostęp 24.09.2024³⁹ po podzieleniu liczby nauczycieli w województwie przez liczbę doradców metodycznych w województwie

L.p.	Województwo alfabetycznie/łączna liczba doradców	Nazwa placówki	Organ prowadzący placówkę	Zasięg działania placówki	Liczba doradców ³⁷	Specjalności	Liczba nauczycieli w województwie ³⁸	Średnia liczba nauczycieli na jednego doradcę ³⁹
		Powiatowy Ośrodek Doradztwa Metodycznego w Polkowicach	Powiat Polkowicki	powiatowa	9	j.polski, bibliotekoznawstwo, edukacja wcze- snoшкоlna, historia, WOS, języki obce, informa- tyka, plastyka, wychowanie przedszkolne, języki mniejszości narodowej i etnicznej, kształcenie specjalne, matematyka		
		Powiatowy Ośrodek Dokształcenia Nauczycieli w Wołowie	Powiat Wołowski	powiatowa	9	Przedmioty przyrodnicze, fizyka, informatyka, j.polski, wychowanie przedszkolne, języki obce, historia, doradztwo zawodowe, WOS, edukacja dla bezpieczeństwa		
2.	kujawsko-pomorskie 84	Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli	Województwo Kujawsko-Pomorskie	wojewódzka	25	matematyka, biologia, j.obcy, chemia, WF, j.pol- ski, historia, geografia, fizyka, informatyka, edu- kacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne	36 693	437
		Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego we Włocławku	Miasto Włocławek	powiatowa	14	matematyka, j.obcy, chemia, j.polski, historia, WOS fizyka, informatyka, technologia komunika- cyjno-informacyjna, edukacja wczesnoszkolna, edukacja dla bezpieczeństwa, kształcenie spe- cjalne		
		Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Toruniu	Miasto Toruń	powiatowa	15	Biologia, chemia, edukacja wczesnoszkolna, fizyka, geografia, j.polski, języki obce, matema- tyka, kształcenie specjalne, przedmioty zawo- dowe, religia, plastyka		
		Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy	Miasto Bydgoszcz	powiatowa	24	matematyka, biologia, j.obcy, chemia, j.polski, hi- storia, WF, fizyka, informatyka, technologia ko- munikacyjno-informacyjna, edukacja wczesnosz- kolna, edukacja dla bezpieczeństwa, kształcenie specjalne, podstawy przedsiębiorczości, religia, plastyka, muzyka, geografia		
		Centrum Kształcenia Ustawicznego – Ośrodek Doskonalenia i Doradztwa Zawodowego Nauczycieli w Grudziądzu	Miasto Grudziądz	powiatowa	6	Geografia, przyroda, historia, WOS, biologia, religia, edukacja wczesnoszkolna, języki obce		

L.p.	Województwo alfabetycznie/łączna liczba doradców	Nazwa placówki	Organ prowadzący placówkę	Zasięg działania placówki	Liczba doradców ³⁷	Specjalności	Liczba nauczycieli w województwie ³⁸	Średnia liczba nauczycieli na jednego doradcę ³⁹
3.	Lubelskie 81	Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczyciel	Województwo Lubelskie	wojewódzka	81	Wychowanie do życia w rodzinie, matematyka, biologia, przyroda, chemia, j.angielski, j.niemiecki, j.rosyjski, j.polski, język obcy zawodowy, język polski jako obcy, edukacja dla bezpieczeństwa, WF, mechaniczne, mechatroniczne i samochodowe przedmioty zawodowe, historia, WOS, geografia, fizyka, informatyka, religia, edukacja wczesnoszkolna, technika, wychowanie przedszkolne, ekonomiczne przedmioty zawodowe, pedagogika specjalna, muzyka, TIK dla nauczycieli przedmiotów nieinformatycznych, podstawy przedsiębiorczości, informatyczne przedmioty zawodowe, doradztwo zawodowe, przedmioty zawodowe medyczne, pedagog szkolny, psychologia, zajęcia świetlicowe, wychowanie i profilaktyka (bursy i internaty), doradztwo ds. wielokulturowości, bibliotekoznawstwo	40 005	494
4.	Lubuskie 35	Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim	Województwo Lubuskie	wojewódzka	17	j.polski, historia, WOS, j.angielski, matematyka, fizyka i astronomia, chemia, geografia, biologia, informatyka, doradztwo zawodowe, kształcenie zawodowe, psychologia, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne	17366	496
		Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze	Województwo Lubuskie	wojewódzka	18	j.niemiecki, j.angielski, j. polski, WF, wychowanie przedszkolne, przedmioty artystyczne, geografia, biologia, przyroda, fizyka, matematyka, informatyka, psychologia, doradztwo zawodowe, edukacja wczesnoszkolna, pedagogika		
5.	Łódzkie 46	Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w CREWL	Województwo Łódzkie	wojewódzka	34	edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, j.angielski, j. polski, biologia, religia, bibliotekoznawstwo, matematyka, fizyka, informatyka, WF, historia, plastyka, chemia, edukacja dla bezpieczeństwa, technologia komunikacyjno-informacyjna, psychologia, wychowanie i profilaktyka, doradztwo zawodowe, kształcenie zawodowe, kształcenie specjalne, geografia	42 635	927
		Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego	Miasto Łódź	powiatowa	11	j. polski, historia, informatyka, WOS, WF, technologia komunikacyjno-informacyjna, edukacja wczesnoszkolna, religia, kształcenie specjalne, muzyka		
		Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Doradztwa Metodycznego w Pabianicach	Powiat Pabianicki	powiatowa	1	edukacja wczesnoszkolna		

L.p.	Województwo alfabetycznie/łączna liczba doradców	Nazwa placówki	Organ prowadzący placówkę	Zasięg działania placówki	Liczba doradców ³⁷	Specjalności	Liczba nauczycieli w województwie ³⁸	Średnia liczba nauczycieli na jednego doradcę ³⁹
6.	Małopolskie 40	Małopolskie Centrum Dokształcania Nauczycieli	Województwo Małopolskie	wojewódzka	34	Biologia, przyroda, chemia, geografia, j.niemiecki, j. polski, j.angielski, plastyka, muzyka, edukacja muzyczna, WF, wychowanie do życia w rodzinie, fizyka, religia, technika, informatyka, edukacja wczesnoszkolna, przedmioty zawodowe, podstawy przedsiębiorczości, wychowanie przed- szkolne, kształcenie specjalne	68 731	1 718
		Powiatowy Ośrodek Dokształcania Nauczycieli w Brzesku	Powiat Brzeski	powiatowa	6	WF, j. polski, technika, fizyka, przedmioty zawo- dowe, matematyka		
7.	Mazowieckie 168	Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli	Województwo Mazowieckie	wojewódzka	71	WF, historia, WOS, j. polski, j.angielski, j.hispań- ski, j.niemiecki, HiT, matematyka, fizyka, przy- roda, biologia, chemia, geografia, technika, pod- stawy przedsiębiorczości, wychowanie do życia w rodzinie, edukacja dla bezpieczeństwa, pla- styka, muzyka, kształcenie specjalne, doradztwo zawodowe, kształcenie zawodowe, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, in- formatyka, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, pedagogika, psychologia, psycholog szkolny, reli- gia, religia prawosławna	116 510	694
		Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno- Społecznych i Szkoleń	Miasto Stołeczne Warszawa	powiatowa	40	j.angielski, j. polski, j. polski jako obcy, informa- tyka, WF, historia, WOS, matematyka, fizyka, bio- logia, chemia, geografia, technika, wychowanie komunikacyjne, edukacja dla bezpieczeństwa, plastyka, muzyka, kształcenie specjalne, edu- kacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, psycholo- gia, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, oligo- frenopedagogika, religia, filozofia, etyka, logopeda		
		Radomski Ośrodek Dokształcania Nauczycieli	Miasto Radom	powiatowa	24	HiT, j.niemiecki, j.angielski, j. polski, informatyka, WOS, historia, WF, matematyka, przyroda, edu- kacja dla bezpieczeństwa, muzyka, plastyka, edukacja przedszkolna, kształcenie specjalne, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie do życia w rodzinie, rewalidacja, psychologia, doradztwo zawodowe, pedagogika, religia, bibliotekoznawstwo		

L.p.	Województwo alfabetycznie/łączna liczba doradców	Nazwa placówki	Organ prowadzący placówkę	Zasięg działania placówki	Liczba doradców ³⁷	Specjalności	Liczba nauczycieli w województwie ³⁸	Średnia liczba nauczycieli na jednego doradcę ³⁹
		Samorządowe Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Siedlcach	Miasto Siedlce	powiatowa	18	j.niemiecki, j.angielski, j. polski, geografia, WOS, historia, WF, biologia, przyroda, matematyka, edukacja dla bezpieczeństwa, kształcenie zawodowe, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, religia, doradztwo zawodowe, pedagog szkolny, wychowawca świetlicy i internatu, bibliotekoznawstwo		
		Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Mławie	Powiat Mławski	powiatowa	15	edukacja wczesnoszkolna, WF, chemia, fizyka, historia, WOS, informatyka, przyroda, j.angielski, j. polski, kształcenie zawodowe, edukacja włączająca, matematyka, muzyka, pedagogika, edukacja dla bezpieczeństwa, doradztwo zawodowe, wychowanie do życia w rodzinie		
8.	Opolskie 37	Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji	Województwo Opolskie	wojewódzka	15	Geografia, przyroda, j. polski, j.angielski, informatyka, technika, kształcenie zawodowe, wychowanie przedszkolne, doradztwo zawodowe, kształcenie zawodowe, kształcenie specjalne, edukacja wczesnoszkolna	16 893	457
		Miejskie Centrum Wspomagania Edukacji w Opolu	Miasto Opole	powiatowa	9	j. polski, j.angielski, j.niemiecki, język niemiecki jako język mniejszości, religia, matematyka, WOS, historia, biologia, doradztwo zawodowe, wychowanie przedszkolne, wychowanie do życia w rodzinie		
		Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kluczborku	Powiat Kluczborski	powiatowa	12	wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna, doradztwo zawodowe, WF, matematyka, WOS, historia, j. polski, biologia, przyroda, geografia, chemia, kształcenie specjalne, j.niemiecki, język niemiecki jako język mniejszości, bibliotekoznawstwo		
		Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Nysie	Powiat Nyski	powiatowa	1	biologia		
9.	Podkarpackie 55	Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli	Województwo Podkarpackie	wojewódzka	42	j. polski, j.angielski, j.niemiecki, historia, WOS, HiT, plastyka, muzyka, chemia, podstawy przedsiębiorczości, WF, biologia, geografia, wychowanie do życia w rodzinie, matematyka, fizyka, pedagog szkolny, pedagogika, psychologia, religia, katecheza, wychowanie przedszkolne	41 305	751
		Centrum Edukacji Nauczycieli w Giedlarowej	Gmina Leżajsk	powiatowa	3	edukacja wczesnoszkolna, matematyka, WF		
		Powiatowy Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Jasle	Powiat Jasielski	powiatowa	4	j. polski, j.angielski, j.niemiecki		

L.p.	Województwo alfabetycznie/łączna liczba doradców	Nazwa placówki	Organ prowadzący placówkę	Zasięg działania placówki	Liczba doradców ³⁷	Specjalności	Liczba nauczycieli w województwie ³⁸	Średnia liczba nauczycieli na jednego doradcę ³⁹
		Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Mielcu	Powiat Mieleski	powiatowa	5	j. polski, j. angielski, WF, historia, WOS, wychowanie przedszkolne		
		Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Sanoku	Powiat Sanocki	powiatowa	1	j. polski		
10.	Podlaskie 53	Centrum Edukacji Nauczycieli	Województwo Podlaskie	wojewódzka	23	j. litewski, j. białoruski, j. angielski, j. polski, WF, religia prawosławna, biologia, historia, matematyka, muzyka, geografia, wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, kształcenie specjalne	21857	412
		Miejski Ośrodek Doradztwa Metodycznego Białostockiego Centrum Edukacji	Miasto Białystok	wojewódzka	18	edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, j. niemiecki, j. rosyjski, j. polski, historia, WOS, biologia, fizyka, chemia, kształcenie specjalne, religia, religia prawosławna, informatyka, technologie informacyjno-telekomunikacyjne, plastyka, WF		
		Suwalski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Suwałkach	Miasto Suwałki	wojewódzka	12	Chemia, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, historia, WF, informatyka, technologie informacyjno-telekomunikacyjne, j. angielski, j. polski, matematyka, pomoc psychologiczno-pedagogiczna		
11.	Pomorskie 74	Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli	Województwo Pomorskie	wojewódzka	12	j. polski, j. angielski, WF, wychowanie przedszkolne, plastyka, edukacja wczesnoszkolna, fizyka, religia, podstawy przedsiębiorczości/ biznesu i zarządzania	45 598	616
		Pomorski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku	Województwo Pomorskie	wojewódzka	7	j. polski, j. niemiecki, matematyka, historia, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie i profilaktyka (świetlica, bursy i internaty)		
		Gdyński Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli	Miasto Gdynia	powiatowa	32	Matematyka, religia, biologia, chemia, informatyka, WOS, psychologia, WF, pedagogika, geografia, doradztwo zawodowe, edukacja wczesnoszkolna, edukacja przedszkolna, wychowanie przedszkolne, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, j. kaszubski, j. polski, j. angielski, j. niemiecki, godzina wychowawcza		
		Sopocki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Sopocie	Miasto Sopot	powiatowa	23	j. polski, j. angielski, fizyka, matematyka, historia, edukacja dla bezpieczeństwa, WF, edukacja wczesnoszkolna, pedagogika, psychologia, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, wspomaganie nauczycieli pracujących z uczniami z Ukrainy		

L.p.	Województwo alfabetycznie/łączna liczba doradców	Nazwa placówki	Organ prowadzący placówkę	Zasięg działania placówki	Liczba doradców ³⁷	Specjalności	Liczba nauczycieli w województwie ³⁸	Średnia liczba nauczycieli na jednego doradcę ³⁹
12.	Śląskie 60	Regionalny Ośrodek Dokształcania Nauczycieli „WOM” w Katowicach	Województwo Śląskie	wojewódzka	18	Bibliotekoznawstwo, wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna, WF, technologie informacyjno-komunikacyjne dla nauczycieli nieinformatycznych, j. angielski, j. polski, plastyka, matematyka, WOS, historia, fizyka, przedmioty zawodowe medyczne (w zawodach opiekun medyczny, podolog, technik sterylizacji medycznej)	80 920	1 349
		Regionalny Ośrodek Dokształcania Nauczycieli „WOM” w Bielsku-Białej	Województwo Śląskie	wojewódzka	15	Plastyka, religia, religia ewangelicka, biologia, WF, matematyka, informatyka, WOS, historia, HiT, j. polski, j. angielski, bibliotekoznawstwo		
		Regionalny Ośrodek Dokształcania Nauczycieli „WOM” w Częstochowie	Województwo Śląskie	wojewódzka	17	Pedagog szkolny, historia, WOS, geografia, j. polski, francuski, j. angielski, matematyka, informatyka, muzyka, edukacja wczesnoszkolna w zakresie edukacji muzycznej, wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna, przedmioty ekonomiczne, przedmioty zawodowe elektryczne		
		Regionalny Ośrodek Dokształcania Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” w Rybniku	Województwo Śląskie	wojewódzka	7	edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, j. angielski, język niemiecki jako język mniejszości narodowej, j. polski		
		Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach	Województwo Śląskie	wojewódzka	3	Pedagog szkolny, pedagog w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej do spraw doradztwa dla nauczycieli wychowawców świetlic szkolnych		
13.	Świętokrzyskie 47	Świętokrzyskie Centrum Dokształcania Nauczycieli	Województwo Świętokrzyskie	wojewódzka	22	j. polski, j. angielski, matematyka, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, język angielski w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, psychologia, fizyka, doradztwo zawodowe, geografia, przedmioty zawodowe, ekonomiczne i hotelarskie, pedagogika specjalna, historia	21 798	464
		Powiatowy Ośrodek Doradztwa i Dokształcania Nauczycieli w Busku-Zdroju	Powiat Buski	powiatowa	9	Wychowanie i opieka, logopedia, kształcenie specjalne, biologia, przyroda, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, WOS, j. polski, historia, informatyka, technologie informacyjno-komunikacyjne, wsparcie dla nauczycieli przedmiotów nieinformatycznych		

L.p.	Województwo alfabetycznie/łączna liczba doradców	Nazwa placówki	Organ prowadzący placówkę	Zasięg działania placówki	Liczba doradców ³⁷	Specjalności	Liczba nauczycieli w województwie ³⁸	Średnia liczba nauczycieli na jednego doradcę ³⁹
		Samorządowy Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach	Miasto Kielce	powiatowa	16	Historia, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, j.angielski, j. polski, technika, technologie informacyjno-komunikacyjne, wsparcie dla nauczycieli przedmiotów nieinformatycznych, matematyka, opieka i wychowanie, WF, plastyka, geografia, religia, doradztwo zawodowe, przedmioty zawodowe, informatyka		
14.	warmińsko-mazurskie 83	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie	Województwo Warmińsko-Mazurskie	wojewódzka	16	Muzyka, plastyka, j. polski, j.angielski, j.rosyjski, geografia, religia, WF, chemia, biologia, edukacja wczesnoszkolna, historia, WOS, wychowanie przedszkolne, fizyka, matematyka	24 953	301
		Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu	Województwo Warmińsko-Mazurskie	wojewódzka	10	Plastyka, j. polski, j.angielski, matematyka, WF, technologie informacyjno-komunikacyjne, wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna, bibliotekoznawstwo		
		Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Bartoszychach	Powiat Bartoszycki	powiatowa	9	j. polski, j.angielski, języki obce, historia, WOS, matematyka, geografia, kształcenie specjalne		
		Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elku	Powiat Elcki	powiatowa	15	plastyka, j. polski, j.angielski, religia, WF, edukacja wczesnoszkolna, historia, WOS, wychowanie przedszkolne, matematyka, kształcenie specjalne, edukacja dla bezpieczeństwa, opiekun świetlicy, doradztwo zawodowe, kształcenie zawodowe, bibliotekoznawstwo		
		Powiatowy Ośrodek Rozwoju Edukacji w Giżycku	Powiat Giżycki	powiatowa	12	Podstawy przedsiębiorczości, j. polski, j.angielski, j.niemiecki, chemia, biologia, matematyka, WF, edukacja wczesnoszkolna, pedagogika, wychowanie przedszkolne		
		Powiatowy Ośrodek Wsparcia i Rozwoju Edukacji w Kętrzynie	Powiat Kętrzyński	powiatowa	8	edukacja wczesnoszkolna, kształcenie specjalne, doradztwo zawodowe, WF, matematyka, j.polski, j.angielski,		
		Powiatowy Ośrodek Rozwoju Edukacji w Nidzicy	Powiat Nidzicki	powiatowa	13	kształcenie specjalne, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, WOS, historia, religia, język mniejszości narodowej, j.angielski, j. polski, matematyka, technika, kształcenie zawodowe		
		Olsztyńskie Centrum Edukacji Nauczycieli	Miasto Olsztyn	powiatowa	0	-----		
15.	Wielkopolskie 77	Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu	Województwo Wielkopolskie	wojewódzka	30	Religia, j. polski, j.angielski, historia, WOS, matematyka, WF, informatyka, biologia, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna, kształcenie specjalne i integracyjne, wychowanie do życia w rodzinie, wychowawca świetlicy	67386	875

L.p.	Województwo alfabetycznie/łączna liczba doradców	Nazwa placówki	Organ prowadzący placówkę	Zasięg działania placówki	Liczba doradców ³⁷	Specjalności	Liczba nauczycieli w województwie ³⁸	Średnia liczba nauczycieli na jednego doradcę ³⁹
		Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu	Województwo Wielkopolskie	wojewódzka	10	fizyka, j. polski, język polski jako obcy, j.angielski, kształcenie zawodowe, religia, matematyka, bi- bliotekoznawstwo		
		Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie	Województwo Wielkopolskie	wojewódzka	16	Historia, WOS, religia, pedagog szkolny, języki obce, j.angielski, j. polski, WF, matematyka, tech- nika, biologia, wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna, kształcenie specjalne i integra- cyjne, edukacja włączająca, geografia		
		Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie	Województwo Wielkopolskie	wojewódzka	6	Religia, j. polski, WOS, historia, kształcenie za- wodowe, bibliotekoznawstwo, tyflopädagogika		
		Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile	Województwo Wielkopolskie	wojewódzka	15	Chemia, geografia, informatyka, WF, wychowanie przedszkolne, edukacja przedszkolna, edukacja wczesnoszkolna, j.angielski, j. polski, edukacja ar- tystyczna, religia, kształcenie zawodowe, biologia, przyroda, historia, WOS, matematyka		
16.	Zachodniopomorskie 47	Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli	Województwo Zachodniopomorskie	wojewódzka	9	WF, historia, biologia, kształcenie specjalne, j.pol- ski, j.angielski, j.niemiecki, informatyka, doradz- two zawodowe	28 547	607
		Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie	Województwo Zachodniopomorskie	wojewódzka	22	Chemia, fizyka, przedmioty zawodowe, informa- tyka, matematyka, biologia, przyroda, geografia, historia, j. polski, j.angielski, j.niemiecki, religia, wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnosz- kolna, edukacja dla bezpieczeństwa, WF, kształ- cenie specjalne		
		Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Stargardzie	Powiat Stargardzki	powiatowa	12	Przyroda, biologia, WF, informatyka, przedmioty zawodowe, matematyka, WOS, historia, chemia, kształcenie specjalne, neurologopedia, pedago- gika, doradztwo zawodowe, j. polski, język nie- miecki zawodowy, bibliotekoznawstwo		
		Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie	Miasto Szczecin	powiatowa	4	j. polski, muzyka, plastyka, wychowanie przed- szkolne, edukacja wczesnoszkolna		
Łącznie/Średnia					1 047			715

<https://www.malopolskauczy.pl/>